

No 290.

Kalendarzyk tygodniowy:

Sr. św. Teofila.
Czw. św. Tomasza Ap.
Piąt. św. Herona M.
Sob. św. Wiktorii.
Niedz. św. Irminy P.
Pon. NARODZ. CHR. P.
Wt. św. SZCZEPANA M.
~~~~~
Wschód słońca godz. 8 m. 11
Zachód słońca godz. 3 m. 45
Dług dnia godz. 7 m. 34
Ubyło dnia godz. 9 m. 11

CENA PRENUMERATY:

W ŁODZI
Rocznie rb. 6 k. —
Półrocznie „ 3 „ —
Kwartalnie „ 1 „ 50
Miesięczn. „ „ 50
Odnoszenie 10 k. m.
Egz. pojedynczy 3 k.

Z przesyłką pocztową:

Rocznie rb. 7 kop. 40
Półrocznie „ 3 „ 70
ZAGRANICĄ:
Miesięcznie rb. 1 kop. 10

Redakcja

w Łodzi

ul. Przejazd № 8.

Telefonu № 593.

ROZWÓJ

dziennik polityczny, przemysłowy, społeczny i literacki, ilustrowany

Sroda, dnia 20 grudnia 1911 roku.

Kantory: własny w Warszawie, ul. Hoża № 32; w Pabianicach u p. Teodora Minke; w Zgierzu, w aptece p. Patka.

CENA OGŁOSZEŃ: Nadesłane przed tekstem 50 kop. za wiersz petitowy. Zwyczajne ogłoszenia za tekstem po 7 kop. za wiersz nonparelowy lub jego miejsce. Małe ogłoszenia po 2 kop. od wyrazu (dla poszukujących pracy po 1¹/₂ kop.). Najmniejsze ogłoszenie 20 kop. Reklamy i Nekrologi po 20 kop. za wiersz petitowy. Za dołączenie prospektów 6 rub. od tysiąca egzemplarzy. Artykuły bez oznaczenia honorarium Redakcja uważa za bezpłatne: rękopisów drobnych nie zwraca. Ogłoszenia w tekście 1 rub. za wiersz petitowy.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie, z wyjątkiem dni świątecznych, od godziny 3—4-ej po południu.

Do Obywateli m. Łodzi

ODEZWA.

Obecna drożyzna produktów spożywczych jak wiadomo dokucza najwięcej biedniejszej ludności miasta.

Za główną przyczynę tego niepożądanego zjawiska należy uważać zbyt małą ilość w mieście placów rynkowych, gdzie koloniści i okoliczni włościanie mogliby sprzedawać artykuły spożywcze.

Zorganizowany w Łodzi Komitet dla walki z drożyzną artykułów spożywczych zwrócił się do odnośnych władz z prośbą o powiększenie w mieście ilości targowych dni oraz o pozwolenie okolicznym włościanom sprzedawania artykułów spożywczych nie tylko na placach rynkowych ale i na ulicach miasta.

Prośba Komitetu została przez władze uwzględniona w ten sposób, że do dnia 1 kwietnia 1912 roku zostały ustanowione w tygodniu

cztery dni targowe w Łodzi, a mianowicie: wtorki, środy, piątki i soboty.

W powyższych dniach wolno jest włościanom i okolicznym kolonistom sprzedawać artykuły spożywcze ze swych wozów na wszystkich placach rynkowych, w godzinach przeznaczonych dla handlu na targach oraz na wszystkich tych ulicach miasta, gdzie niema ruchu tramwajowego, do godziny 10 rano codziennie.

Powyzsze zezwolenie władz nastąpiło w celu przyjscia z pomocą biedniejszej ludności miasta.

Wiemy z doświadczenia, że najlepsze i najszlachetniejsze dążenia nie mają praktycznego znaczenia, jeżeli nie znajdą poparcia w najszerszych warstwach społecznych i dla tego Komitet zwraca się z gorącą prośbą do wszystkich

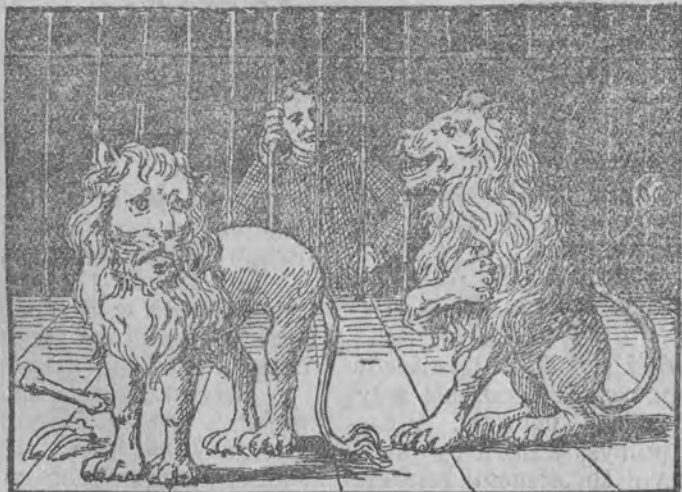
obywateli miasta — „pomóżcie dobrej sprawie“.

Komitet załącza prośbę do wszystkich obywateli i właścicieli domów, aby nie odpędzali włościan i kolonistów, którzy stać będą ze swymi wozami przed ich domami, lecz przeciwnie, Komitet prosi o wydanie dyspozycji stróżom domów, aby porządkowali ulicę po odjeździe wozów włościańskich, by władze, które życzliwie odniosły się do odezwy Komitetu nie miały do tegoż żadnych pretensyj.

Komitet (Dzielnia nr. 52) prosi także obywateli zawiadamiać go o wszelkich zauważonych nieprawidłowościach, aby tym sposobem miał możliwość usuwać natychmiast wyniki niedokładności.

Komitet dla walki z drożyzną artykułów spożywczych w Łodzi.

Przewodniczący: **T. MEYERHOFF.**

Zwierzał się w menażeryi do lwa lew radosny:
Bracie! Jakże mi błogol Czuję powiew wiosny,
Piłem z łaski dozorczy mego, dziw nad dziwy,
Świetny koniak Szustowa, więc jestem szczęśliwy!..

3875

Masło

na pudy, beczki i funty w różnych gatunkach
jak również 5399

Na święta III SERY, OWOCE, MIÓD, JARZYNY, Zwierzyne, Drób bity i t. p. Na święta III

wiejskie produkty poleca i prosi o wczesno zamówienia na święta SKŁAD MASŁA I PRODUKTÓW WIEJSKICH O. TAUCHERT, Andrzeja 3. Telefon 21-52

Grand Bar-Kawiarnia

Jutro

5395

Flaki i Zraziki a la Grand Bar.

Teatr Popularny

Dziś

8 m. 15 w.

„W pogoni za wdowieństwem”.

„Revizor w Petersburgu”.

Jutro

8 m. 15 w.

Sztuka w 5-ciu aktach.

Konstantynowska 16.

W czwartek, dnia 21-go grudnia odbędzie się w teatrze „Thalia”

przedstawienie francuskie

NA DOCHOD BUDOWY DOMU DLA III OCHRONKI

4796

Odegrana będzie

„PAPILLON”

komedia w 3-ach aktach Benière'a.

Sprzedaż biletów

u W-go Roszkowski ego.

Stenoceliksir

DR. MED. N. CYBULSKIEGO DO ZĘBÓW
 PROF. UNIWERS. JAGIELLOŃSKIEGO ŻĄDAĆ WSZĘDZIE

Niezdędne przy racjonalnej higienie jamy ustnej.

4029

EXTRAIT VEGETAL
 POUR LES SOINS DE LA CHEVELURE
 ED. PINAUD

2507-8

Traktat rosyjsko-amerykański.

Coraz wyraźniej występuje na widownię polityczną sprawa zerwania traktatu Stanów Zjednoczonych z Rosją, zawartego w r. 1832.

Jak wiadomo, izba reprezentantów w Waszyngtonie uchwaliła wniosek zerwania traktatu stanowiącego do dnia dzisiejszego podstawę stosunków handlowych pomiędzy obu państwami.

Jako przyczynę tego zerwania podano nieuznanie w Rosji praw obywateli amerykańskich—żydów.

W odpowiedzi na to organy półrządowe rosyjskie podały, iż każde państwo ma prawo urządzać swe sprawy wewnętrzne według własnego uznania. Nie może przecież Rosja przyznać żydom amerykańskim tych praw, których odmawia żydom własnym. Stany Zjednoczone też przecież segregują własnych poddanych: tak np. obcy przybysz nie może przybyć na ląd amerykański bez oznaczonej sumy dolarów.

Te same pisma rosyjskie dodają, że z postępowaniem względem żydów amerykańskich godził się przez lat wiele rząd Unii.

W istocie tak było, ale dlatego, że wówczas sprawa pozbawiona była praktycznego znaczenia. Żydów w Stanach Zjednoczonych było niewiele, a z nich chyba wyjątkowo przyjeżdżał który do Rosji.

Dziś rzecz przedstawia się inaczej. W ostatnich dziesięcioleciach liczba żydów w Stanach niesłychanie wzrosła. Wraz z liczbą i z bogactwem wzrósł wpływ ich na opinię i na politykę zaatlantyckiej Rzeczypospolitej.

Agitacja, która wypłynęła z tego źródła, dążyła do wykazania, że Rosja pogwałca traktat z r. 1832, stosując ograniczenia względem obywateli amerykańskich religii mojżeszowej. W traktacie bowiem jest mowa o obywatelach amerykańskich wogóle. Rzeczpospolita nie może się zgodzić na segregowanie swych obywateli przez obce państwo według religii.

Jeżeli więc rząd rosyjski ograniczeń nie cofnie—głoszą pisma amerykańskie—Stany powinny zerwać się całego traktatu.

Prezydent Taft, jak utrzymują źródła petersburskie, przyrzekł przed kilku miesiącami poufnie rządowi rosyjskiemu, że odmówi zatwierdzenia ewentualnej uchwały kongresu.

Z komunikatów, które nadsyła Ag. Pet., wynika, że sprawa zerwania traktatu zajęła szerszą uwagę publiczną.

Podobno Taft zwrócił się do przywódców partii w senacie z propozycją złagodzenia przyjętej przez izbę przedstawicieli uchwały. Prezydent miał nadzieję, że pomyślny przebieg układów w Petersburgu uczyni zbytecznym zerwanie traktatu. Jednakowoż wobec natarczywego domagania się społeczeństwa o wdanie się kongresu, postanowiono temu nie przeciwdziałać.

Istnieje przypuszczenie, że izba zgodziłaby się raczej na złagodzenie uchwały, niż na odwołanie jej przyjęcia.

Sulzer oświadczył, że nie życzyłby sobie podkopania przyjaznych stosunków z Rosją i przypuszcza, że będzie zawarta nowa umowa, bardziej odpowiadająca wymaganiom czasu.

Według ostatnich wiadomości z Waszyngtonu, rada ministrów w sobotę do północy omawiała położenie, jakie się wytworzyło przez sprawę wyrzeczenia się traktatu handlowego z Rosją.

Podobno opracowana została odezwa do senatu, w której zawarta jest gorąca prośba, aby przyjął zerwanie traktatu, ale bez formuły obrażającej Rosję.

Wczorajszy komunikat urzędowy, podany w depeszach petersburskiej agencji telegraficznej donosi, że traktat, będący w kwestyi został już wypowiedziany Rosji za pośrednictwem ambasadora Unii północno-amerykańskiej w Petersburgu.

Samorząd miejski w Królestwie Polskiem.

W poniedziałek ubiegły Duma państwowa pod przewodnictwem ks. Wołkońskiego obradowała nad projektem samorządu miejskiego w Królestwie Polskiem.

Przed pauzą południową przyjęto artykuły aż do art. 92 włącznie, w ich liczbie art. 43-ci w redakcyi rządowej, stanowiący, że każda kurya może wybierać radnych jedynie ze swego grona, oraz art. 54-ty z poprawką duchownego Gepeckiego, dotyczącą ustanowienia w liczbie radnych z prawem głosu delegata od duchow. prawosławnego, i z poprawką Koła polskiego, według której miasta z ludnością do 5,000 będą miały 20 radnych.

W dyskusyi nad art. 43 zabierało głos kilku mówców. Przeciwko redakcyi komisji, która zezwalała na wybór radnych z pośród wszystkich wyborców, wypowiedzieli się Aleksiejew, zarządzający wydziałem gospodarki miejskiej, Timoszkina i Bennigsen, którzy twierdzili, że taka redakcyja art. 43 zachwieje w podstawie zasadę systemu kuryalnego, jak również Fridman i Nissełowicz, którzy uważali, że artykuł w redakcyi zaproponowanej przez komisję, daje możność polakom wybierania takich żydów, którzy będą dla nich pożądanymi, tak iż ludność żydowska może pozostać bez prawdziwego przedstawicielstwa. Artykuł w redakcyi komisji popierali Babiański, Grabski i Szczepkin.

Referent Sinadino oświadcza, że w komisji redakcyja art. 43 przeszła tylko większością jednego głosu, więc jej nie popiera.

Następnie przyjęto w redakcyi komisji z pewnemi tylko poprawkami redakcyjnymi artykuły; 54 do 92 włącznie.

Wszystkie artykuły dalsze do 104 przyjęto w redakcyi komisji.

Do art. 105 kadeci wnieśli dwie poprawki, jedną odrzucono, drugą przyjęto; jest nią nadanie prezesom komisji wykonawczych prawa głosu decydującego w sprawach dotyczących ich kompetencji na posiedzeniach zarządu.

Artykuł 106 — 132 przyjęto.

Art. 133 przyjęto w redakcyi rządowej, według której urzędnicy samorządu karani mogą być dyscyplinarnie uwagą, wymówką i usunięciem z posady.

Art. 134 do 137 przyjęto.

Do art. 138 dodano, że zarząd miejski ma prawo do wydawania postanowień obowiązujących co do urządzania i utrzymania kanalizacji domowej oraz korzystania z niej.

Art. 139 do 187 przyjęto.

Art. 188 w rozdziale o sposobach stosowanych w wypadkach nadzwyczajnych przez zarząd miejski, wywołuje dyskusję.

Artykuł rzeczony mówi o zastąpieniu z poważnych względów porządku państwowego samorządów miejskich za osobnem zezwoleniem Najjaśniejszego Pana na czas nie dłuższy niż dwa lata przez bezpośrednią władzę rządową.

Październikowcy, kadeci i trudowicy zaproponowali usunięcie tego artykułu.

Naczelnik głównego zarządu w sprawach gospodarstwa miejscowego twierdzi, że omawiany projekt odznacza się od istniejącej w Cesarstwie

Proszę się przekonać, że **prezenta** na **gwiazdkę** najlepiej można kupić:

№ 35 Piotrkowska № 35.

SKŁAD APTECZNY
 I PERFUMERYA

B. Müller.

4033

3551

Mydło nafciane

D-ra A. GOLCWAJGA.

4830

Sprzedaż hurtowa:

F. GLUGLA, Południowa № 28.

Warszawski Browar Parowy

„Salvator”

Skład w Łodzi, Widzewska 73. Telefonu 25-34.

poleca:

4860

Wyborowe Piwa

Bawarskie i Pilzeńskie

ustawy miejskiej głównie tem, że miastom nadano o wiele więcej samodzielności. Takie obszernie nadania wymagają, aby i władza rządowa miała dość praw, któreby dawały jej możność w wypadkach wyjątkowych zarządzania kroków w celu przywrócenia pogwałconego w mieście porządku i uzgodnienia go z widokami i celami państwa, dlatego też artykuł tego rząd w żadnym razie zrzec się nie może.

Gdy propozycja co do usunięcia tego artykułu zostanie przyjęta, to niewiadomo, czy będzie rzeczą możliwą przeprowadzenie projektu, gdyż rząd zmuszony będzie gorąco bronić swego zdania w Radzie państwa, a wątpliwym jest, czy reforma zarządu miejskiego w Królestwie Polskim ujrzy światło dzienne w r. 1911.

Szczepkin mniema, że jeśli rozpoznawany artykuł przewiduje możliwość wydarzeń wyjątkowych, jak np. wojny lub klęski narodowe, to niema dla tego artykułu miejsca w niniejszym prawie, gdyż tego rodzaju zarządzenia winny być wprowadzone przez prawo oddzielne.

Bennigsen oświadcza, że październikowcy, nie zaprzeczając możliwości wypadków, w których rząd może być zmuszony do zarządzania wstrzymania działalności ustawy miejskiej, jest zdania, że środki wyjątkowe powinny znajdować się w prawie o stanie wyjątkowym.

Referent Sinadino podtrzymuje artykuł w redakcyi komisji, zaznaczając, że projekt niniejszy dotyczy tylko Królestwa Polskiego, stanowiącego kresy Rosyi, że jest pierwszą próbą zaufania względem społeczeństwa polskiego i, że władza rządowa powinna rozporządzać na kresach siłą realną.

Większością głosów opozycji i październikowców art. 188 wykreślono.

Wobec wykreślenia art. 188 następne cztery artykuły do 192 odpadają.

Cały projekt prawa o przekształceniu zarządu miast w guberniach Królestwa Polskiego przyjęto z uzupełnieniem Aleksiejewa o prawach uniwersytetu warszawskiego co do korzystania z miejskich zakładów leczniczych i co do udziału przedstawiciela uniwersytetu z prawem głosu decydującego w posiedzeniach rady miejskiej, dotyczących uniwersytetu.

Przyjęto przedłożoną przez Tyczynina formułę co do tego, żeby rząd w czasie najbliższym wniósł projekt o zmianie ustawy miejskiej z 1892 r. względem samorządu miejskiego w guberniach zachodnich, odpowiednio do społecznych i politycznych właściwości tego kraju.

Zaproponowane do tej formuły uzupełnienie przez Timoszkina na rozszerzenie tego dezyderatu i na gubernie Zakaukaskie odrzucono, przyczem przeciwko uzupełnieniu przemawiał Czeheidze.

Pierwszy okres wojny włosko-tureckiej.

Trzy miesiące upłynęły od wybuchu wojny włosko-tureckiej. Okres ten zamyka zdobycie oazy Ain Zara przez włosków. Nie jest to jeszcze wypadek, który oznaczałby zwrot zasadniczy w tej wojnie, ale w każdym razie poważne zwycięstwo. Oaza Ain Zara stanowiła dla wojsk turecko-arabskich podstawę operacyjną w akcji zaczepnej przeciw włoskom, osaczonym w Trypolisie. Tam znajdował się główny obóz, z którego wychodziły powtarzające się i nie bezskuteczne ataki na obronne pozycje włoskie, do tego punktu powracały zawsze odparte przez włosków oddziały, aby wythnać po walce i nowe przygotować napady. Drugiej pozycji, którą dzięki swemu położeniu i obfitości wody nadawała się na to, aby stać się stałym punktem oparcia dla oddziału zbrojnego, liczącego tysiące ludzi, niema w pobliżu Trypolisu. Zajawszy ten punkt, włosi nareszcie — po dwóch miesiącach — stali się panami sytuacji w stolicy swojej przyszłej kolonii, wydostali się z grożącego im nieustannie niebezpieczeństwa niespodziewanego gwałtownego ataku i zdobyli możność przygotowania wyprawy w głąb kraju.

Z relacyi ogłoszonej przez agencję Stefani wynika, że opanowanie tej oazy nastąpiło po ciężkiej walce, w której turcy utracili ośm dział i dużo materiałów wojennych. Są to te małe działa, które przewieziono z odległych punktów obronnych w głąb kraju, na ryzyko ich utraty w razie koniecznego odwrotu, w nadziei, że przy

ich pomocy uda się przełamać opór gau. Canevy i wypędzić włosków z Trypolisu.

Nie jest to jednak wszystka artylerya, którą rozporządzają turcy w Trypolitanii. Około 50 dział najnowszej konstrukcyi, przeważnie średniego kalibru, przewieziono w samym zaraz początku wojny na południe, gdzie na trudno dostępnych górach poczyniono przygotowania do odparcia akcji okupacyjnej. Wyprawa pod Trypolis była jedynie nadprogramowym epizodem, spowodowanym spostrzeżeniem, że Włochy ze zbyt małemi siłami wystąpiły do walki i nadzieją, iż uda się wyprzeć ich śmiałym atakiem z zajętego wybrzeża.

Nadzieje te zawiodły i w danych warunkach zawiesić musiały wobec ogromnej przewagi artyleryjskiej włosków i możności niemal nieograniczonego wzmacniania armii okupacyjnej. Wynikiem trzymiesięcznych bohaterskich wysiłków jest tylko opóźnienie rozpoczęcia akcji okupacyjnej o dwa całe miesiące i doświadczenie, że walka nie jest zupełnie beznadziejna, że w warunkach korzystniejszych dla obrony w głąb pustynnego kraju, gdzie używanie artyleryi ciężkiej stanie się dla włosków niemożliwością, a dowóz materiałów wojennych, żywności i wody będzie połączony z ogromnemi trudnościami, wyprawa włoska może być powstrzymana, a nawet skończyć się katastrofą.

Sytuacja w Trypolisie samym obecnie tak się przedstawia. Cały teren, zajęty tam przez włosków sięga wzdłuż wybrzeża od Gargaresz na zachodzie, aż do Tadzury na wschodzie — i ma długości zaledwie 30 do 35 kilometrów. W głąb kraju posunęły się ich wojska jedynie do Ain Zary, miejscowości, odebranej turkom i arabom w dniu 6 b. m., a odległej od Trypolisu o 12 kilometrów. Turcy i arabowie po opuszczeniu Ain Zary cofnęli się do Dżebel-Garranu, wielkiego pasma gór, oddalonego od brzegu oazy trypolitańskiej o mniej więcej 70 kilometrów. Przestrzeń, dzielącą tam dziś obie strony, to pustynia, pełna wydm lotnego piasku, a prawie zupełnie pozbawiona wody. Włosci stracili też na razie wszelkie „czucie” z nieprzyjacielem. Ich podjazdy konne, oraz ich lotnicy nie mają odwagi zapuścić się dalej w tę pustynię, jak na 15 do 20 kilometrów. W której części Dżebel-Garranu usadowili się i skoncentrowali turcy i arabowie, o tem komenda włoska nie zgoła nie wie. Musi ona być przygotowaną na to, że każdej chwili z tej piaszczystej pustyni wypaść mogą większe lub mniejsze konne podjazdy arabskie celem atakowania posterunków włoskich i w ciągłej też musi być gotowości do nowych walk. Stu arabów może tam każdej chwili zaalarmować cały trzydziestotysięczny korpus włoski.

Nadto zaś korpus ten musi mieć się wciąż na baczności wobec mieszkańców oazy otaczającej jego obozy. Garska ludności tej oazy znacznie już wprawdzie przetrzebiona została, a nadto jest podobno zupełnie rozbrojona. Dotychczas atoli niespodziewane z jej strony napady na mniejsze oddziały włoskie były stałe na porządku dziennym i stan ten zapewne także w przyszłości w niczem się nie zmieni, mimo srogości, z jaką włosi mszczą się za te napady.

Największą trudność przedstawia jednakże dla włosków aprowizacja stojącego w oazie trypolitańskiego korpusu. Transporty zboża z głąb kraju, zwłaszcza z Fezzanu, które dawniej stanowiły główną część wywozu z tego miasta, ustały zupełnie. Oaza sama jest tak spustoszona i wyczerpana, że nawet ludność miejscowa niema środków do życia i musi być częściowo żywiona przez włosków. Wszystko więc trzeba przywozić z Włoch, a ile to kosztuje wobec faktu, że trzeba tu żywić conajmniej 50,000 ludzi, łatwo obliczyć można.

Według doniesień ze źródeł tureckich, siła zbrojna turecko-arabska w górach Gurrian składać się ma z 15 do 20,000 zbrojnych ludzi. — Oficerowie tureccy korzystają rzekomo z obecnej przerwy w walce, aby luźne oddziały arabskie zorganizować w zwarte formacje i wyćwiczyć w walce z regularnym wojskiem. Aby taką siłę zbrojną wyprzeć z gór, pełnych wawozów i jarów, na to potrzeba będzie conajmniej 60,000 wojska włoskiego, które i w ten pochód w głąb kraju zabrać musi z sobą całą potrzebną mu żywność, a niemięniej ogromne zapasy wody.

Sytuacja włosków w Benghazi, Dernie i w Homs jest mniej więcej taka sama, jak w Trypolisie, z tą chyba tylko różnicą, że tam wojska tu-

recko-arabskie nie cofnęły się jeszcze tak znacznie w głąb kraju, lecz krążą wkoło miast w promieniu 10 do 15 kilometrów. Tam też codziennie niemal jeszcze zachodzą mniejsze lub większe utarczki. I tam atoli, poza ten wązki pas graniczny włosi nie wysunęli się ani razu, a komendy włoskie nie mają nawet ściślejszych informacyj o sile i stanowiskach otaczającego te miasta nieprzyjaciela. Przekonawszy się, że pod ogniem dział włoskich okrętów wojennych o zdobyciu miast tych myśleć nie mogą, turcy i tu zaniechali większych ataków i ograniczają się do nużącej włosków niezmiernie wojny podjazdowej, zachowując główne swoje siły do walki w głąb kraju.

Pochód włoski w głąb Trypolisu może się rozpocząć dopiero na wiosnę, po zupełnem ustaniu pory deszczowej. Tymczasem zaś będą oni zmuszeni utrzymywać i żywić na wybrzeżu 100 tysięcy ludzi i wydać conajmniej kilkadziesiąt milionów na przygotowania do tego pochodu. Czy skarb włoski wytrzyma takie obciążenie, które do sięgnąć może kwoty miliarda lirów, o tym przesądzać dziś trudno. Sądząc z tej pierwszej fazy walki, wojna w Trypolisie trwać może conajmniej dwa lata. Nawet ewentualne zawarcie pokoju z Turcją żadnej pod tym względem nie spowoduje zmiany. Tymczasem zaś zamiar włosków zmuszenia Turcyi do zawarcia pokoju przez przeniesienie wojny na morze Egejskie wywołał jedynie groźne dla Włoch komplikacje międzynarodowe, a w niczem nie zbliżył ich do upragnionego celu.

Z prasy rosyjskiej.

Preliminarz ministerium spraw wewnętrznych. Komisya budżetowa Dumy państwowej wniosła referat w sprawie rzeczzonego preliminarza.

Referent ks. Golicyn wskazuje, iż organizacja policji obecnej posiada wiele braków, wskazuje na to, iż projekt reformy policji wbrew obietnicom dotychczas nie został wniesiony, podkreśla, iż wydatki na ochronę kijowską podczas uroczystości — zostały dokonane wbrew art. 4 preim. minist.

Referat zawiera ciekawe informacje o ilości zesłańców administracyjnych — i karach prasowych. W 21 guberniach w ciągu 1910 r. nałożono kar na sumę 21,435 rb., a w ciągu pierwszych miesięcy — 1911 r. — 13,215 rb.

Wolność słowa w Dumie — piszą „Birż. Wied. — „dzięki rozluźnieniu większości i kierunkowi policyjnemu prezydium“ tonieje coraz bardziej. Prezydium przyznaje sobie takie poglądy na swoje zdyskredytowane prawa, przy których ta wolność słowa zupełnie niknie.

Działacze chełmscy mają zamiar utworzyć T-wo rolnicze „dla rozwoju kulturalnego“ ludności prawosławnej Chełmszczyzny i Podlasia. Zaprojektowane towarzystwo miało już być dawno otwarte, ale włościan niezbyt chętnie zapisują się doń. W celu zjednania członków, działacze chełmscy starają się o pozwolenie na urządzenie podczas świąt Bożego Narodzenia odczytów agitacyjnych wśród włościan prawosławnych.

Szanownym naszym prenumeratorom zamiejscowym przypominamy o odnowieniu prenumeraty na kwartał następny i uregulowaniu zaległej opłaty.

Administracya „Rozwoju“.

KALENDARZYK TERMINOWY.

IMIONA SŁOWIAŃSKIE. Dziś Bogumily. Jutro Tomisława.

TEATR POPULARNY. (Konstantynowska nr. 16). Dziś „W pogoni za wdowieństwem“, komedia Molnara (przedstawienie dla „Harmonii“). Początek o godz. 8 min. 15 wieczorem. Jutro „Rewizor z Petersburga“, komedio-satyra Gogola. Początek o godz. 8 min. 15 wieczorem.

MUZEUM NAUKI i SZTUKI (Zielona 8), otwarte codziennie od godziny 4 po południu do 10 wieczorem; w niedziele i święta od godziny 12 w południe do 10 wieczorem.

KRONIKA.

(a) **Zmiany w duchowieństwie.** Na mocy rozporządzenia biskupa diecezji kujawsko-kaliskiej dotychczasowy wikaryusz parafii Czarnocin, w powiecie łódzkim, ks. Jan Półrola przeniesiony został na takie stanowisko do parafii św. Barbary w Częstochowie.

(x) **Muzeum nauki i sztuki.** W sobotę i poniedziałek muzeum zamknięte będzie przez cały dzień, natomiast w niedzielę i we wtorek otwarte będzie muzeum dla zwiedzających od 12-ej w południe do 9-ej wieczorem.

(a) **Z fabryk.** Administracja fabryk wyrobów sukiennych w Łodzi „Schonfein i Loewenstein” zawiadomiła wczoraj swoich robotników, że za dwa tygodnie przedsiębiorstwo będzie zamknięte na czas nieograniczony z powodu braku obstatunków. Przeszło 200 robotników pozabawionych będzie pracy.

(a) **Ekspedytorzy łódzcy.** Wczoraj w lokalu giełdy odbyło się zebranie wszystkich przedstawicieli domów ekspedycyjnych łódzkich i zamiejscowych, na którym delegowany z ramienia łódzkiego komitetu giełdowego p. Herman Littauer zdawał sprawę z odbytych w dniu 6 b. m. w departamencie celnym w Petersburgu narad w sprawie reorganizacji procedury ekspedycyjnej.

Zebrani przyszli do wniosku, iż należy utworzyć sekcję ekspedycyjną przy łódzkim Komitecie Giełdowym.

(h) **Ze szkół.** Jutro młodzież szkolna rozpocznie ferie świąteczne, które trwać będą, aż do 10 stycznia.

(—) **Burmistrz.** Z powodu zamierzonego wprowadzenia w Królestwie Polskim samorządu miejskiego i przewidywanego spadnięcia z etatu wielu burmistrzów, kilkunastu tych urzędników wystąpiło do głównego zarządu kolei z prośbą o mianowanie ich na posady na kolei warszawsko-wiedeńskiej po objęciu jej przez rząd.

(h) **Drożyna.** Przekupnie za kopę jaj każą sobie płacić 2 rb. — 2 rb. 20 kop.; funt masła solonego 50 kop., kwartę mleka 7—9 kop., kwartę śmietany 60 kop., funt mięsa wołowego 18—20 kop., wieprzowego 18—22 kop., funt mąki pszennej 7—8 kop., korzec kartofli 3 rb.

Ceny te są tak wysokie, że przeciętny śmiertelnik musi sobie odmawiać wielu rzeczy i zaspokajać się byle czem, nie chcąc umrzeć z głodu.

Drożynę jaj tłumaczy znacznym wywozem tego produktu za granicę. Co zaś do nabiału brak go było przez całe lato, a tem więcej brak w obecnej porze. Na brak mleka narzekają i ziemianie, objaśniając to brakiem odpowiedniej paszy. Kartofle i buraki nie obrodziły się, seradela przepadła, więc cała pasza polega na siewce i sianie. Karma ta zbyt jest suchą, by przyczyniała się do wydajności mleka.

Rzeźnicy twierdzą, że z przyczyny braku opasów i trzody tuczonych zmuszeni są płacić za funt żywej wagi 16—17 kop. a za funt mięsa w ćwierci 15—16 kop.

(a) **Zawieszenie wypłat.** Według „Kommersanta” w Petersburgu zawiesił wypłaty Adolf Rode, handlujący towarami konfekcyjnymi. Pasywa wynoszą 150 tys. rb. Przyczyna trudności płatniczych — brak kapitału obrotowego. Wierzycielami są firmy warszawskie, łódzkie i moskiewskie.

W Perejasławiu zawiesił wypłaty Sz. A. Ajzenberg, handlujący towarami sukienkami. Pasywa przeszło 50 tys. rb.

W Charkowie zawiesił wypłaty L. Ryżowej, właściciel składu z towarami manufakturowymi, ułożył się z wierzycielami na 50 proc., z których część gotówką, część zaś weksłami.

Co do zawieszenia wypłat przez dom handlowy „P. Berłajew, S. Paszkow i Nowotelnow”, stwierdzono, że dom ten dłużny jest tylko Bankowi Państwa 63 tys. rb.

W Warszawie zawiesiła wypłaty firma „Bracia Jakowiak”. Obaj wyjechali zagranicę, porzucając interes. Okazało się, że puścili w obieg przeszło na 75 tysięcy rb. podrobionych weksli z podpisami znanych handlujących.

Podpisy i pieczęcie były tak artystycznie podrobione, że wiele firm nie mogło rozpoznać fałszu i dyskutowały weksle. Ogólny dług wy-

nosi przeszło 100 tys. Ucierpieli dyskonterzy i firmy zagraniczne.

W Warszawie zawiesił wypłaty Abram Dubnakow, mający dom komisowo-agenturowy. Zbiegł zagranicę, zdążywszy zabrać dużo towaru.

W temże mieście zawiesiła wypłaty firma agenturowo-komisowa „Bracia Lotte i Sp.”, która istniała zaledwie 2 miesiące. Wprowadzała ona w błąd zainteresowanych reklamami. Bracia Lotte skryli się za granicę.

(a) **Z sądownictwa.** Sędzia pokoju przy Zjeździe sędziów pokoju m. Łodzi p. F. L. Smirnow mianowany został sędzią pokoju 7-go rewiru w Łodzi, jego zaś miejsce objął sędzia śledczy powiatu kieleckiego p. Kurczyński.

(a) **Z kolejek podjazdowych.** Zarząd łódzkich elektrycznych kolejek podjazdowych wydał broszurę obejmującą nowe przepisy dla maszynistów tych kolejek doręczono ją wczoraj wszystkim maszynistom.

(a) **Z kamery dezynfekcyjnej.** W czasie od 14 listopada do 14 grudnia 1911 r., sanitaryusze miejscy zdezynfekowali 60 lokali (120 pokojów) po chorobach zakaźnych, mianowicie: po ospie 36, po szkarlatynie 13, po gruźnicy 3, po świerzbie 3, po róży 3, po dyfteryście 1, po odrze 1; ogólnej objętości 7,515 metrów sześciennych, na zdezynfekowanie których zużyto 22,545 pastylek formalinowych, prócz tego zużyto sublimatu 375 gramów, formaliny w płynie 20,800 gramów, czystego karbolu 1,460 gramów, karbolu technicznego 11,200 gramów, chlorku wapnia 15 tys. 200 gramów, mydła szarego 38½ funta; amoniaku 15,800 gramów, sody mielonej 16,900 gramów i spirytusu denaturowanego 58,800 gramów; włącznie z dokonaniem od dnia 14 stycznia roku bieżącego 470 lokali; prócz tego w samej kamerze przesterylizowano od dnia 14 listopada do dnia 14 grudnia r. b. 1,316 sztuk bielizny i pościeli (wagi 1,292 f.); za pomocą formaliny zdezynfekowano na mieście 11,700 sztuk; włącznie z dokonaniem przed tym terminem ogółem 90,964 sztuk.

Wezwań na dezynfekcję było ogółem 85. Dokonanych było na skutek wezwań lekarzy miejskich 34, szpitali 6, policji 6, obywateli 14, czyli razem 60, niepozwolono 14, odłożono do wyzdrowienia 11.

(a) **Ze Stowarzyszenia pracowników przemysłowo-handlowych.** Pod przewodnictwem p. Fr. Nechwili odbyło się w ubiegły poniedziałek posiedzenie zarządu, na którym załatwiono sprawy następujące:

Do opracowania ustawy Stowarzyszenia, którą następnie rozpatrzy ogólne zebranie członków Stowarzyszenia uproszono p. Nechwile, Wierzbickiego, Jezierskiego i Stasiulewskiego.

Postanowiono zapisać się na członka Łódzkiego Towarzystwa wpisów i zapomóg dla szkół średnich, prywatnych w mieście Łodzi.

Dla czytelników Stowarzyszenia zaprenumerowano „Kronikę buchaltera”.

Dalszy ciąg odczytu p. St. Majewskiego p. t. „Prowadzenie handlu” z powodu nieprzybycia odpowiedniej liczby członków w dniu 17 b. m. odbędzie się w dniu 8 stycznia 1912 roku.

W dniu 31 b. m. odbędzie się w lokalu Stowarzyszenia zebranie towarzyskie dla powitania Nowego Roku p. t. „Wieczór Sylwestrowski” urozmaicony rautem i tańcami. Początek o godzinie pół do 8 wieczorem. Bilet wejścia dla stowarzyszonych 80 kop., dla gości 1 rb. 25 k.

Posiedzenie organizacyjne komitetu dochodów niestałych odbędzie się w czwartek dnia 21 b. m. o godzinie pół do 9 wieczorem. W poczet członków Stowarzyszenia przyjęto 7 kandydatów.

(a) **Na Tow. „Wiedza”.** Wynik kasowy z urządzonego w cyrku przedstawienia na rzecz biblioteki Tow. „Wiedza” jest pomyślny. Jakkolwiek przedstawienie nie pokryło kosztów, jednakże właściciel cyrku pan Devine uwzględniając, że widowisko było dane na instytucję oświatową — odrzucił z umówionej sumy 300 rub. i złożył je „Wiedzy”, za czyn ten należy mu się zupełne uznanie.

(x) **Z Ochrony przy ulicy Ciemnej.** Zarząd Zgromadzenia czeladzi krawieckich wydelegował dwóch swoich członków i dwóch rzeczoznawców robót hafciarskich, którzy zwiedzili pokaz prac wychowanek ochrony i szwalni przy ulicy Ciemnej nr. 76 i w istocie przekonali się, że ro-

boty hafciarskie, krawiecczyzna, bielizna, roboty włóczkowe i guzikarskie wykończone są sumiennie z poczuciem smaku artystycznego i zasługują ze wszech miar na poparcie ogółu.

Jest to nawet na małą skalę konkurencja z lichą, bezwartościową tandetą, za którą ogół nasz przepłaca, otrzymując towar wykończony niesmacznie i niesumiennie.

Należałoby zatem gorliwie popierać prace wychowanek szwalni przy ulicy Ciemnej, wykonane rękami ubogich dziewcząt, by tym sposobem dać możność rozwinięcia tej konkurencji z tandetą na szerszą skalę. Oprócz wyżej wymienionych prac uwagę delegatów zwróciły i inne jeszcze niezupełnie wykończone prace, jak np. stuła wypracowana z prawdziwym artystycznym doborem gustownym kolorów i wzorów haftu.

To też delegaci krawieccy zaraz zawarli przedwstępna umowę, dotyczącą wykonania nowej chorągwi dla zgromadzenia czeladników krawieckich w Łodzi a w dniu 18 b. m. pomimo zgłoszenia się innej firmy hafciarskiej podpisali umowę ostateczną.

(x) **Ze szpitala Anny Maryi.** Zarząd i Komitet damski szpitala uprzejmie prosi wszystkich tych, którym leży na sercu niedola dziecięca, a szczególnie te panie, które w ostatnich miesiącach przyczyniły się swymi rocznymi składkami do powiększenia funduszu, znajdującego się w rozporządzeniu komitetu damskiego szpitala, o przybycie na „gwiazdkę” do szpitala w piątek dnia 22-go grudnia o godz. 3-ej po południu.

(x) **Z T-wa zwolenników sportu.** D. 24 grudnia r. b. o godz. 11-ej rano w lokalu własnym przy ul. Piotrkowskiej 108, jako w Wigilię Narodzin Pańskich odbędzie się tradycyjny opłatek i choinka dla członków i ich rodzin, zaś 31 grudnia wiecz. zabawa taneczna o urozmaiconym programie pod nazwą „Wieczór Sylwestrowski”.

(x) **Klub rzemieślniczy.** Dnia 21 b. m. t. j. w czwartek o godz. 8½, wiecz. odbędzie się w Klubie Rzemieślniczym odczyt p. inż. A. Liebermana na temat „O metalach”.

(a) **Kary administracyjne.** Gubernator piotrkowski skazał mieszkańca domu, przy ul. Radwańskiej nr. 10, Antoniego Kopczyńskiego, za rozprawę nożową na 3 miesiące aresztu.

— Stróża domu przy ulicy Dzielnej nr. 6, Tadeusza Dikusa, za niewykonanie rozporządzeń policji, dotyczących zamykania bramy domu — na 2 tygodnie bezwzględnie aresztu.

(a) **Strzały na ulicy.** W jednej z fabryk, położonych w końcu ulicy Brzezińskiej, montowano świeżo sprowadzony motor gazowy. Czynnościom towarzyszyły ciągłe odgłosy, podobne zupełnie do wystrzałów rewolwerowych, na które też, wystrzałami alarmowymi odpowiadali strażnicy.

Mieszkańcy tej dzielnicy, przerażeni strzałami, długi czas nie mogli się uspokoić.

Nad ranem dopiero przekonano się o przyczynie tego niepokoju.

(a) **Usiłowanie ucieczki.** Niedawno władze policyjne aresztowały na ulicy Dolnej № 42 niejakiego Bronisława Morawieckiego lat 28, zamieszkałego razem z cyganką.

Ow Morawiecki, ukrywając się w Łodzi, zameldowany był pod nazwiskiem Gajewskiego. Uciekł on przed pięciu laty z więzienia kieleckiego, gdzie w roku 1907 skazany był przez ówczesny sąd polowy wojenny za zabójstwo i grabież razem z 4 współnikami na rozstrzelanie (wyrok na współnikach zabójstwa wykonano). Po ucieczce z Kielc, Morawiecki pod przybranym nazwiskiem krył się w różnych dzielnicach, a ostatnio na ulicy Dolnej.

Ujętego władze policyjne osadziły chwilowo w areszcie transportowym przy ulicy Targowej № 14, dla wystąpienia go następnie do Kielc.

Dowiedziawszy się, że o godzinie 7 rano wjeżdżać będą na podwórze więzienne beczki asenizacyjne, Morawski wymknął się z celi z wiadrem do wody w rękę, zbiegł szybko na dół i usiłował przesunąć się około wozów i przez bramę otwartą na oścież wybiec na ulicę.

Strażnicy więzienni zauważyli ten manewr i schwyтали go.

Dowiedziawszy się o usiłowaniu ucieczki, prokurator sądu okręgowego piotrkowskiego kazał zakuć w kajdany Morawskiego.

Wczoraj więźnia pod silnym konwojem odesłano do więzienia kieleckiego.

(x) **Petycje Niemców.** Prośby o nadanie prywatnym szkołom niemieckim w Królestwie Polskim praw szkół rządowych złożone zostały nie tylko przez Niemców z Łodzi, ale także przez Niemców z Tomaszowa, Zgierza i z gub. płockiej. Zbierane są obecnie podpisy od Niemców z innych okolic kraju, proszących o to samo. Podpisy mają być doręczone do projektu ustawodawczego barona Falkierzama, w sprawie o nadanie praw szkół rządowych wszystkim szkołom prywatnym niemieckim w kraju nadbałtyckim i Królestwie Polskim. Projekt złożony będzie niebawem Dumie.

(i) **Obwieszczenie o wprowadzenie czterech dni jarmarcznych w tygodniu i pozwoleniu sprzedaży z wozów codziennie do godz. 10 rano,** rozlepiono w punktach zbierania się ludności wiejskiej, na rynkach, placach i t. p., oraz w wagonach kolejek podjazdowych.

(f) **Opieka nad zwierzętami.** Sędzia pokoju XII rewiru skazał oskarżonych przez członka Tow. opieki nad zwierzętami: woźnicę Rappaporta — na 10 rb. lub 2 dni aresztu, za przeciążanie konia i rzeźnika Kupermana za przedwczesne krępowanie, przeznaczonych na ubój w rzeźni cieląt, oraz przetrzymywanie ich po parę godzin w tym stanie na taką samą karę.

(a) **Podrzucenie trupa noworodka.** Wczoraj rano, w parku przy ul. Mikołajewskiej, młodszy ogrodnik Józef Stawryszek, zauważył podrzuczonego nieżywego chłopczyka, mającego przeszło dwa tygodnie wieku. Zwłoki zabezpieczono do zejścia władz sądowych.

(a) **Kradzież.** Wczoraj wieczorem z mieszkania Szejny Babickiej, przy ul. Widzewskiej nr. 28 skradziono złoty zegarek z brylancikami i dewizkę złotą, wartości około 120 rb.

(p) **Pogotowie ratunkowe** w ciągu dnia wczorajszego między innymi wzywano do następujących wypadków:

— Na ul. Rozwadowskiej nr. 15 Reinhold Kautz, syn ślusarza, lat 9, spadł ze schodów i złamał prawy obojczyk.

— Na ul. Zgierskiej nr. 15 Józef Kudej, tokarz, lat 40, przy pracy pochwycony mechaniczną piłą, uległ straszliwemu poszarpaniu lewego przedramienia; w ciężkim stanie odwieziono go do szpitala Poznańskich. Zachodzi wątpliwość uratowania ręki.

— Na ul. Wolborskiej nr. 25 Chaim Foratoński, robotnik fabryczny, lat 27, w maszynie, na której pracował, złamał trzy palce u prawej ręki.

— Na ul. Staro-Zarzewskiej nr. 80 Zofia Stachowska, krawcowa, lat 20, przez nieostrożność zatrula się jakimś płynem bez niebezpieczeństwa dla życia.

— Wczoraj późnym wieczorem na ul. Mikołajewskiej do kobiety leżącej na chodniku przed domem nr. 60, wezwano Pogotowie i ową kobietę, lat około 25, z nazwiska i adresu nieznaną, doprowadzoną do stanu na pół przytomnego, odwieziono do szpitala Aleksandra, bez możliwości sprawdzenia nazwiska i adresu.

— Ogólnemu osłabieniu uległy 4 osoby.

(a) **Plany zatwierdzone.** Piotrkowski rząd gubernialny zatwierdził plany Andrzeja Sakowskiego na budowę 2 piętrowego domu w Radogoszczu i M. Pafela, na budowę 2 piętrowych oficyn w Zgierzu, na przedmieściu Przybyłów.

(a) **Rozszerzenie stacyl.** Dowiadujemy się, że zarząd kolei elektrycznej podjazdowej postanowił rozszerzyć stację w Rudzie Pabianickiej.

(a) **Pożar.** Onegdaj w Rudzie, gminy Brus, w posesyi Wiktorji Kaczorkiewiczowej i Elizy Drejwiczowej pożar strawił dom mieszkalny, budynek, w którym mieściła się piekarnia Antoniego Murszała oraz komórki.

Straty w budynkach i w mieniu ruchomem wynoszą zgórą 4000 rb.

Przy pożarze czynne były IV oddział straży ogniowej łódzkiej i straż fabryczna Leonhardta. Przyczyna pożaru nieznaną.

(a) **Echa pożaru w Zgierzu.** W sprawie pożaru domu Wołowiczów w Zgierzu przy ulicy Ozorkowskiej, śledztwo ustaliło, że pożar powstał z podpalenia przez bandytów.

Mikołaj Wołowicz służył kiedyś w policji, a przed paru laty dosłużył się emerytury. Wiedzano powszechnie, że jest człowiekiem zamożnym.

Okoliczność ta dała powód bandytom do wtargnięcia do domu Wołowiczów w nocy, ograbienia z gotówki i kosztowności, a następnie podpalenia domu.

W płomieniach znaleźli śmierć małżonkowie 72-letni Mikołaj i 60-letnia Paulina Wołowiczowie.

Straż ziemską jest na tropie bandytów.

SZTUKA.

(x) **Teatr popularny (A. Mielewskiego Konstantynowska 16).** Z kancelaryi teatralnej komunikują nam:

Dziś w środę odegrana będzie doskonała komedia w 4 aktach p. t. „W pogoni za wdowieństwem” — Fr. Molnara.

Jutro w czwartek ostatnie przedstawienie przed świętami, dana będzie znakomita komedia w 5 aktach F. Gogola p. t. „Rewizor z Petersburga”.

W piątek i sobotę teatr zamknięty.

W niedzielę o godzinie 2 wyjątkowo ukaże się po raz pierwszy na scenie teatru popularnego widowisko fantastyczne ze śpiewami i tańcami oraz ewolucjami czarodziejskimi w 5 aktach p. t. „Pan Twardowski”.

W poniedziałek 25 grudnia po południu „Kmicic” — H. Sienkiewicza, w 6 odsłonach, wieczorem o 8 m. 15 po raz drugi „Pan Twardowski”.

We wtorek 26 grudnia po południu wesoły wodewil ze śpiewami i tańcami w 4 aktach, p. t. „Krakowskie zuchy”, wieczorem zaś o godzinie 8 m. 15 po raz pierwszy wyborna komedia w 4 aktach, „Flirt” — M. Bałuckiego.

W środę 27 grudnia po południu o 3 „Flirt” — M. Bałuckiego wieczorem o 8 m. 15 utwór sceniczny L. Tołstoja p. t. „Żywy trup” w 12 odsłonach.

Na wszystkie powyższe przedstawienia kasa dzienna sprzedaje już bilety.

Koncert Eugeniusza Isaye. Eugeniusz Isaye należy obecnie do najwybitniejszych skrzypków całego świata; zapowiedzi o jego koncertach elektryzują tłumy publiczności, bilety rozchwytywane są w krótkim czasie.

Oprócz najgłośniejszego wirtuoza-skrzypka, w sobotnim koncercie wzięli udział: syn jego Gabriel, również skrzypek i świetny pianista, łodzianin Sandor Vas.

Koncert rozpoczęła „Sonata G-dur” Griega, którą wykonano z wielkim pietyzmem, zachowując jej odrębny styl skandynawski. Isaye i Vas tworzyli całość artystycznie wykończoną; tak jeden, jak i drugi wykazali olśniewającą technikę, smak artystyczny, temperamentu i uczucia w miarę.

Publiczność przyjmowała świetnego skrzypka entuzjastycznie. Wieść, jakoby Isaye miał zęgnąć się z estradą i porzucić laury koncertowe, wydaje mi się nieprawdziwą, rzucono to jako zwyczajną reklamę, niesmaczny humbug. Skrzypek tej miary nie może i nie powinien chować się w zaciszu, jego genialny talent wirtuozowski winien świecić w dalszym ciągu przykładem, być wzorem dla młodych artystów, zresztą i sam Isaye przyzwyczajony jest nadto do laurów i powodzeń estradowych; przypuszczam, że i jemu z trudnością byłoby porzucić to wszystko.

Isaye grał koncert D-moll Vieuxtempa w całości i „Sonatę” Haendla na dwoje skrzypiec łącznie ze swym synem Gabrielem; „Romans” Svendsena; „Havanaise” Saint-Saensa i „Scherzo-Walc” Chabrier-Löfflera.

Wykonanie wszystkich utworów cechowało wyborne zrozumienie i drobiazgowo-artystyczne wykończenie.

Syn artysty Gabriel Isaye brał udział tylko w „Sonacie” Haendla i wykazał w grze swojej dobrą szkołę i sumiennosc w wykonaniu. Wybitnych zdolności nie zauważyłem.

Pianista Sandor Vas, oprócz towarzyszenia do skrzypiec, wykonał samodzielnie „Oberka” i „Krakowiaka” Brzezińskiego. W utworach tych przeważa sztuka i praca, uczucia mało; wykonanie było wzorowe. Nad program wykonał Vas „Tambourin”, „Ranmeku” w układzie Godowskiego. Fortepian koncertowy Seilera brzmiał wspaniale.

Koncert sobotni udał się pod każdym względem; była to prawdziwa uczta artystyczna. Publiczność, wypełniająca salę koncertową Vogla, tak długo oklaskiwała Isaye, aż wzruszony, wykonał małą drobnostkę nad program.

Alojzy Dworzaczek.

(a) **Z „Lutni”.** Niedzielny wieczór muzyczny Towarzystwa „Lutnia” rozpoczął profesor Ksawery Sporzyński, odegraniem na wiolonczeli poloneza „Pan Chorąży” z op. „Hrabina” — Moniuszki, a następnie „Berceuse: — Obińskiego. Uczeń Gebelta, laureat konserwatorium warszawskiego — Sporzyński odznaczał się wyjąt-

kowem uzdolnieniem artystycznym, to też ówczesni muzycy radzili aby laureat poświęcił się wyłącznie zawodowi artystycznemu. Sporzyński jednak wolał oddać się karierze pedagogicznej, którą uprawia dotąd z zamiłowaniem. Grze zaś na wiolonczeli profesor Sporzyński poświęca wolne chwile.

W grze utalentowanego wiolonczelisty ujawnia się pewność siebie, ładny ton i wyrobiona technika, jest to gra unikająca sztuczek efekciarskich, jaśniejąca szczerością poczucia artystycznego; znać jednak, że artysta nie pracuje nad swoim instrumentem jako zawodowiec. Mimo to, popis niedzielny profesora Sporzyńskiego wywarł bardzo dodatnie wrażenie. Procz wymienionych utworów odegrał on „Musette” — Offenbacha i nad program „Mazurka” — Goltmana. Koncertanta przyjmowano serdecznie.

Drugą solistką instrumentalną była panna N. Frydberżanka, znana już z występów estradowych pianistka-amatorka, uczennica Melcera, Michałowskiego. Wykonała ona „Tarantellę” — Liszta, „Etiudę” Chopina oraz nad program „Etiudę Ges-dur” — Chopina. W grze swojej utalentowana amatorka wykazała świetnie wyrobioną technikę i wielkie poczucie artystyczne. Posiada ona wszelkie warunki, aby zajaśniała na szerszym horyzoncie ogniska muzycznego.

Pan Jan Bajkowski artysta opery warszawskiej, przedstawił się bardzo korzystnie. Głos tego tenora bohaterskiego wyróżnia się metalicznym brzmieniem, poparty jest przytem wyborną szkołą. Śpiew utalentowanego artysty sprawa niezwykłe sympatyczne wrażenie. Na popis swój p. Bajkowski wybrał: arję z op. „Aida” — Verdiego, arję z op. „Tosca” — Pucciniego. Przyjmowany bardzo gorąco zmuszony był dodać nad program: serenadę Galla „Gdybym był młodszy” i arję z op. „Pajace” — Leoncavalla.

Prawdziwą niespodzianką był popis chóru mieszanego „Lutni” złożony z 80 osób, pod dyrekcją Alojzego Dworzaczka. W traktowaniu utworów „Najpierwsza pieśń” — Jansena, „Powitanie wiosny” — Reineckiego i „Ruina” — Bakczysaraj (z sonetów krymskich) chór trzymał się w rytmice jędrnej, zgodnej, jednolitej. Długotrwałe oklaski były wyrazem podziękia ze strony słuchaczy.

Deklamowała pani Jadwiga Ender-Zugajewiczowa monolog z francuskiego „Jak wyszłam za mąż”. Utwór w wadliwym tłumaczeniu zatracił właściwy charakter i dowcip. Przytem p. Z, ma głos oschły, ściśnięty, nie podatny do modulacji nie jest w możności wydobyć wszelkich efektów dynamicznych.

Monolog w interpretacji pani Ender-Zugajewicz wyszedł monotoniście, blade. O wiele udaniej wypadła deklamacja utworu „Sen”.

O seminariach duchownych rzymsko-katolickich.

Sprawa reformy rzymsko-katolickich seminariów duchownych bardzo zajmuje odpowiednie organy rządowe w Petersburgu.

Wicedyrektor departamentu wyznań obcych Pawłow twierdzi, że przy zatwierdzeniu tej szerokiej i drażliwej kwestji rząd rosyjski będzie kierował się tem, że papież ma głos decydujący w seminariach w tych tylko dziedzinach, które dotyczą kwestji dogmatycznych i ściśle kościelnych. Pozatem — inne odłamy ustroju seminarnego podlegać nadal będą całkowicie atrybucjom rządu.

Taką postawiwszy zasadę, rząd uważa się za zupełnie kompetentnego i upoważnionego do rozstrzygnięcia wewnętrznej sprawy instytucji duchownych — i tą drogą kroczyć będzie przy sporządzaniu projektu przyszłej reformy katolickich seminariów duchownych.

Z RZYMU.

W niedzielę odbyła się w Rzymie konsekracja nowego biskupa krakowskiego, ks. Sapięhy.

Już przed ósmą rano zaczęły do kaplicy Sytyńskiej napływać deputacje i duchowieństwo. Z Krakowa przybyli ks. biskup-sufagan Anatol Nowak.

Radę miasta Krakowa reprezentowali; wiceprezydent miasta z kilkoma radnymi. Radę powiatową krakowską dr. Witold Milewski.

Wkrótce kaplica zapełniła się po brzegi.

Oprócz wymienionych przybyło jeszcze czterech biskupów polskich, przedstawiciele wybitnych rodów polskich, kolegia polskie i t. d. Ciało dyplomatyczne akredytowane przy Watykanie stawilo się również, zajmując wyznaczone sobie miejsca.

Papież przybył do kaplicy Sykstyńskiej pieszo, nie na „sedia gestatoria”. Rozpoczął się obrzęd konsekuracyjny. Uwagę zwracał wyborny wygląd papieża, który odśpiewywał przepisane modły liturgiczne donośnie brzmiałym głosem. Obrzęd zakończył się o g. 11-ej przed południem.

Posłuchanie deputacji i gości polskich u papieża odbyło się w poniedziałek.

Z WARSZAWY.

— Zamach.

Dziś, o godz. 2-ej po poł., niewykryci sprawcy dali kilka strzałów do Michała Rakowskiego, majstra „Powązkowskiej odlewni żelaza”, p. f. Adolf Truskier i sp. (Szosa Wolska Nr. 3).

Trafiony kilku kulami, Rakowski padł trupem na miejscu.

Przyczyny zbrodniczego zamachu dotychczas nie ustalono.

— Wysokie odznaczenie.

Generał gubernator warszawski generał-adyutant Skalon otrzymał order św. Aleksandra Newskiego.

— Konfiskaty.

Nocy wczorajszej z rozporządzenia komitetu do spraw prasowych policja skonfiskowała Nr. 345 „Słowa” i nr. 348 „Kur. Polskiego”.

— Stypendya w politechnice.

Rada ministrów przyjęła, celem wniesienia do izb prawodawczych projekt przeznaczenia rb. 12,000 rocznie na stypendya dla studentów rosyjskiej politechnice warszawskiej.

— Napad.

Wczoraj o godzinie 6-ej wieczorem sześciu bandytów napadło na sklep kolonialny przy ul. Pawiej Nr. 68, należący do Mensa Hermelina. Starca Mensa i syna jego Szmula raniono nożami, z kasy zrabowano 15 rub. Życiu Mensa-grozi poważne niebezpieczeństwo.

Bandyci nieujęci.

(Telefonem z Warszawy)

Loterya. Dziś, jako w 9 dniu ciągnięcia 5-ej klasy 197 loteryi klasycznej Królestwa Polskiego, padły następujące główne wygrane:

4000 rb. nr. 10961.

2000 rb. nr. 355, 1557, 11208.

1000 rb. nr. 261, 575, 6988, 14563, 22633.

400 rb. nr. 4252, 5295, 6934, 7418, 8568,

10598, 11651, 11861, 11958, 14509, 15043, 15184, 15465, 18013, 20320, 20666.

200 rb. nr. 3376, 3775, 5067, 13775, 14262, 15297, 15638, 15847, 16904, 17123, 19086, 22193, 22406, 23166.

Z dzielnic polskich.

KRAKÓW. — W redakcyi „Nowej Reformy” obchodzono jubileusz 25-letniej pracy dziennikarskiej, p. Władysława Prokescha, kierownika działu artystyczno-literackiego tego dziennika. Na cześć p. Prokescha urządzono obiad przy udziale kolegów redakcyjnych i grona znajomych, wśród których byli artyści malarze; poseł Tetmajer, Zelechowski i inni.

Władysław Prokesch przez dłuższy czas był korespondentem pism warszawskich; „Tyg. Ilustrowanego”, „Kur. Warsz.” i nie wychodzącego już „Kur. Codziennego”. Znany też jest dobrze w kołach literacko-dziennikarskich naszego miasta, przed laty bowiem często odwiedzał Warszawę.

Pan Prokesch pisał też szereg nowel i wydał osobno — „Wspomnienia mieszczanina krakowskiego z lat 1768 — 1807” w Krakowie.

— W Sibicy pod Cieszynem zebranie rodzicielskie wezwało wydział gminny do rozwiązania umowy, zaprzędującej polską szkołę ludową niemieckiemu Schulvereinowi.

— Cesarz zamianował profesora nadzwyczajnego dr. Stanisława Maziarskiego zwyczajnym profesorem histologii na Uniwersytecie w Krakowie.

— Prezydent Leo, na czele spółki nabył ma-

ły dzienniczek „Nowiny”, celem przekształcenia go na wielki organ polityczny.

LWÓW. Dziś rano pod stacją Wołków, na linii Lwów — Podhajce, pociąg zsunął się z nasympu wskutek rozluźnienia się szyn. Na szczęście maszynista zdołał w sam czas pociąg zatrzymać. Zgłosiło się 17 podróżnych, twierdzących, że odniosło wstrząśnienia nerwowe.

Wiadomości zamiejscowe.

Brutalny napad.

Znana z występów w łódzkim niemieckim teatrze „Thalia” panna Dorsey, sopranistka — obecnie bawi w Czerniowcach na Bukowinie. Wychodząca tam gazeta, po jednym z występów w tygodniu ubiegłym — zamieściła ostrą krytykę, na którą panna Dorsey zareagowała w sposób nieetyczny.

Urządzący zasadzkę w cukierni miejscowej wspólnie z artystą Herlingiem, napadli na redaktora pisma p. Webera i zaczęli go bić dotkliwie.

W obronie napadniętego stanął kolega redakcyjny p. Szwarz i publiczność, która stanęła po stronie p. Webera. Policja spisała protokół w celu pociągnięcia panny Dorsey i p. Herlinga do odpowiedzialności, jako winnych zakłócenia spokoju publicznego.

P. Weber odwołał się do Stowarzyszenia dziennikarzy na Bukowinie, które uchwaliło, aby teatr, w którym występują pp. Dorsey i Herling bojkotować i nie dawać o nim żadnych wzmianek. (a)

Wojna turecko-włoska.

Konstantynopol, 19 grudnia (wł.) Potwierdza się wiadomość wczorajsza, że rząd turecki skłania się do bezwzględnego rozwiązania izby poselskiej, ażeby skorzystać z prawa, które w takich razach pozostawia sułtanowi wolną rękę układania się o zawarcie pokoju, bez odwoływania się do parlamentu.

Rewolucya w Chinach.

Interwencya w Chinach.

Londyński „New-York Herald” potwierdza wczorajszą wiadomość z Tokio, że mocarstwa gotowe są do stanowczego kroku interwencji, tymczasem pod formą jednobrzmiącej noty zbiorowej, wzywającej do zgody pomiędzy rządem cesarskim a władzą rewolucyjną.

W dniu dzisiejszym przedstawiciele mocarstw w Szangaju złożyli reprezentantom cesarskim i rewolucyjnym oświadczenie, że należy dążyć jaknajprędzej do uregulowania stosunków wewnętrznych w Chinach i do utworzenia monarchii na zasadzie prawodawstwa konstytucyjnego.

Z Szangaju telegrafują: przedstawiciele mocarstw oświadczyli reprezentantom obydwu stron walczących, że w razie jeśli nota zbiorowa nie odniesie skutku i jeśli, po ogłoszeniu amnestyi ze strony rządu cesarskiego, wojna domowa trwać będzie nadal, natenczas mocarstwa będą zmuszone do zbiorowej interwencji zbrojnej.

*

Pekin, 19 grudnia (P.) W Czendufu wynikiły rozruchy. Czaoerfen popełnił samobójstwo. Grupa oficerów gwardyi wręczyła Juanszikajowi petycję, prosząc o przywrócenie ks. Tsajtao na stanowisko dowódcy gwardyi.

Między urzędnikami instytucyj rządowych utworzyła się partya przeciwników Juanszikaja, którzy oskarżają go o dążenia do zrzucenia z tronu dynastyi.

TELEGRAMY.

Petersburg, 19 grudnia (P.) Dziś, jako w wysoce uroczysty dzień imienia Najjaśniejszego Pana Petersburska Agencya Telegraficzna otrzymała z różnych miast telegramy o uroczystych na-

bożeństwach i rewjach wojsk, w których brali udział również i pocieszni.

Petersburg, 19 grudnia (P.) Minister oświaty, Kasso, otrzymał rangę radcy tajnego.

Ministrowi wojny Suchomlinowi i ministrowi handlu i przemysłu, Timaszewowi, Najwyższej rozkazano być członkami Rady państwa z pozostawieniem na zajmowanych stanowiskach.

Były wice gubernator płocki, baron Wrewskij otrzymał rangę rzeczywistego radcy stanu.

Wice gubernator kielecki, Kobyleckij otrzymał order św. Stanisława pierwszej klasy.

Moskwa, 19 grudnia (P.) Wystawa Tolstojaja została zamknięta i wszystkie przedmioty przeniesiono do muzeum Tolstojaja. Wystawę zwiedziło 60 tys. osób.

Wiedeń, „Zeit” donosi, że departament wojenny opracował projekt o zwiększeniu kompletu podoficerów z 42,300 do 53,700. Projekt zwraca szczególną uwagę na zwiększenie ilości służących nadetatowo po wprowadzeniu dwuletniego terminu służby obowiązkowej.

Berlin, 19 grudnia (P.) Agencya Wolfa zaprzecza wiadomości, jakoby w Wilhelmshafen wykryto grupę sprysiężonych, zamierzających sprzedać państwu zagranicznemu plany służ w porcie, żeby te w razie wojny mogły być wysadzone w powietrze. Pozatem jednak agencya ze swej strony donosi, że aresztowano kilku urzędników policji i osób będących na służbie czynnej we flocie, jako podejrzanych o szpiegostwo.

Bruksela, 19 grudnia (P.) Senator Ganré, uzasadniając interpelację liberałów co do obrony państwowej oświadczył w senacie, że w ubiegłym roku liczebność armii belgijskiej nie mogła być doprowadzona do 180 000 ludzi. Fortyfikacje w Maasie były niedostateczne. W razie starcia między Francją i Niemcami Belgia zmuszonaby była stanąć po stronie jednego lub drugich. Niezbędną rzeczą jest przeznaczanie corocznie po 80 milionów dla departamentu wojennego.

Minister wojny odpowiedział, że Belgia znajduje się obecnie w stadium przejściowym, że jest za zwiększeniem kontyngensu całej armii, ale bez skracania terminu służby i wprowadzania powszechnej powinności wojskowej, wreszcie zaznaczył, że tymczasowo trzeba trzymać się ustawy wojskowej z roku 1909.

Bruksela, 19 grudnia (P.) Odpowiadając na interpelację w parlamencie minister spraw zagranicznych oznajmił, że Belgia przyłączy się do traktatu francusko-niemieckiego po uznaniu go przez inne mocarstwa. Następnie zaznaczył, że nikt nie ma dążności do aneksyi Konga.

Paryż, 20 grudnia (P.) Izba deputowanych. W wygłoszonej mowie Jaures ubolewał nad ustąpieniem od aktów w Algieras i wskazywał na niebezpieczeństwo ta nych traktatów, napadał na politykę marokańską i powiedział: „Francya oświadczyła Włochom — ja wezmę Marokko, ty bierz Trypolis. (Burzliwe protesty). Dalszy ciąg obrad jutro.

WIEDEN, 19 grudnia (P.) W odpowiedzi ministeryum spraw zagranicznych ambasada rosyjska wskazała na niezgodność danych ministeryum z relacyami konsulatu rosyjskiego we Lwowie.

Obecnie ministeryum zawiadamia, że w rzeczywistości pierwsze wiadomości, dostarczone przez komisarza policyjnego, były nieścisłe, za co komisarz uległ karze. Atrament z rozbijanych kałamarzy o ścianę konsulatu prysnął na brzegi herbu i dwa okna rozbito w gabinecie służbowym konsula. Oddział policji w sile 34 ludzi okazał się za słaby i mógł rozproszyć manifestantów dopiero po przybyciu posiłków. Obecnie oddział na najbliższym posterunku przy konsulacie liczy 25 policyantów i może być bezwzględnie zwiększony do 100. Namiestnikowi kategorycznie polecono, żeby przedsięwziął wszystkie środki, w celu przecięcia demonstracyi. Ministeryum wyraża żal z powodu incydentu i obiecuje zakomunikować wynik śledztwa sądowego.

Berlin, 19 grudnia (wł.) Według zbiorowego rezultatu dotychczas postawionych z całych Niemiec kandydatów do parlamentu, gazety, zestawiając wszystkie te kandydatury, obliczają, że: blok centrowo-konserwatywny postawił 480 kandydatów; lewica opozycyjna 380; polacy 40; socjaliści postawili swych kandydatów we wszystkich okręgach wyborczych.

Jantuchna Tomaszewska

Najukochańsza córeczka Franciszka i Kazimierzy z Szeremetów, przeżywszy 1 roczek i 7 miesięcy powiększyła grono aniołków dnia 19-go grudnia 1911 r. o godz. 4, minut. 30 po południu. Wyprawienie najukochańszych nam zwłok nastąpi w piątek 22 b. m. o godz. 3-ej po południu z domu przy ulicy Dzielnej № 7 na stary cmentarz katolicki. Na smutny ten obrząd zapraszają krewnych przyjaciół i znajomych w nieutulonym żalu pograżeni

4872

Dziadzio i Babcia z Rodzicami.

ZAKOPANE.

„Hotel-pension Warszawski”.

Murowany, urządzone z komfortem. Centralne ogrzewanie. Kuchnia wykwinna. Ceny za pension od 8 koron.

Lecznica zębów

M. Riesnik-Epstein.

Plombowanie i wyjmowanie zębów bez bólu. Specjalne laboratorium zębów sztucznych i złotych koron. Reperacje i przeróbki sztucznych zębów na oczekaniu. Ceny bardzo przystępne.

Zakład chirurgiczno-ortopedyczny D-RA TOMASZEWSKIEGO

2989 Andrzejka № 3. Telefonu 17-50. Leczenie skrzywień kręgosłupa i kończyn, chorób stawowych i t. d. Gimnastyka lecznicza. Aparaty mechaniczno-terapeutyczne. Masaż wibracyjny i ręczny. Kąpiele elektryczno-słoneczne i gorącym powietrzem. Elektryzacja.

SPOSTRZEŻENIA METEOROLOGICZNE

Stacji centralnej K. B. Ł.

Data	Barometr sprowadzony do 0° Sł.	Termometr w Sł. C.	Wilgotność w %	Kierunek i prędkość wiatru (w mtrów na sekundę)	Uwagi
19/XII 1 pp.	746.8	+ 3.8	58	Pd W 4	Z data 19/XII temperatura max. +4.0 C. min +1.8 C. Opadu 0.0
19/XII 0 w.	745.1	+ 2.6	79	Pd Z 1	
20/XII 7 r.	742.2	- 2.1	84	Pd W 3	

DROBNE OGŁOSZENIA.

A. Zakład freblowski I. Krakowskiej, Skwerowa 16 vis à vis ogrodu. Rysunki słojd, niemiecka konwersacja. Zapisy, codziennie. Kompletly popołudniowe między godz. 3-6. 10536-10-1

A. Meble z trzech pokoi rozsprzedam tanio oraz maszynę nożną. Południowa 24-14. 10475-3-3

A. Meble rozprzedam za bezcen. Otmone, stół, krzesła, szafa, kredens, bielizniarkę, tremo, łóżka, parawanik. Konstantynowska 7, m. 13, prawa oficyna. 10550-2-1

B aran przybłąkany znajduje się: Nowo-Krótką № 5, Chojny u właściciela domu. 10542-3-1

C hłopiec 16-letni z 3-letnią praktyką w sklepie kolonialnym, poszukuje zajęcia. Oferty w admin. tegoż pisma pod „Pilny”. 10235-6-4

D wa Magle zaraz do sprzedania. Wiadomość: Ul. Zawadzka № 49. 10512-2-2

D omek drewniany z placem o 3-ch mieszkaniach i sklep z powodu wyjazdu zaraz do sprzedania. Wiadomość: Ulica Młynarska № 87 u gospodarza. 10510-2-2

G wiazdka! Łóżka żelazne, umywalki, materace, serwisy. Najtaniej na raty. Wyrób własny. Mikołajewska 25. 10501-4scs-2

G ramofon i 25 płyt, prawie nowy, bardzo tanio do sprzedania. Pańska 66, m. 10. 10552-1

J est maszyna do sprzedania bębnowa. (Luizy) Ludwiki 26-9. 10541-1

J est do sprzedania dom z placem tanio, w cenie 2,400 rb. Wiadomość w sklepie Nowaka № 4. 10535-2s-1

K oziół przybłąkał się; jest do odebrania. Staro-Targowa 37, u stróża. 10519-3-2

K ościelne roboty sprzedaje. Władzewska 109-16. 10543-4spss-1

K upię wiertarnię używaną, pedałową i śrubstaki. Wiadomość: Główna 42, ślusarnia. 10545-3-1

M agiel zaraz do sprzedania. Wiadomość: Ul. Zielona 45, sklep. 10515-3-2

M eble z 5-ciu pokoiów sprzedam częściowo bardzo tanio: Kredens piękny ozdobny, stół, krzesła, otomanę z lustrem, szafy, bielizniarkę lustrzaną, łóżka z materacami, tualetę, umywalkę, tremo duże, biurko, bibliotekę, garnitur pluszowy, drugi jedwabiem kryty, słupy, stoliczki, obrazy, różne drobiazgi. Piotrkowska 223, m. 2. 10588-5-5

M iezkanie dla doręcznika z szopą. Adres: ul. Jasna № 1, Radogoszcz, A. Szmidt. 10547-3-1

Magle nowe najnowszej konstrukcji, do sprzedania, Fabryka magli, B. Kapczyńskiego, Zgierska № 24. 10475-3-3

Mieszkanie za 4 rb. dla panienki, pracującej poza domem. Pasaż-Szulca № 4, m. 20, między 12 a 4-tą. 10465-3-3

Nauczyciel ludowy za wyszukanie odpowiedniej posady przy fabryce zaraz, lub od wakacji deklaruje się złożyć 100 rubli. Świadczenia chlubne. Ul. Targowa 45, m. 37. 10241-8-3

Obiady gospodarskie po 45 k., Krótka 7, m. 6. 10496-3-2

Pokój umeblowany: Cegielniarna 86-8, od godziny 12-ej. 10591-6-4

Potrzebna nauczycielka do polskiego i niemieckiego języka. Długa № 46, m. 5. 10490-3-3

Praktyczny prezent na gwiazdkę, serdaki od 30 kop. Lipińska. Mikołajewska 34, m. 46. 10503-5-2

Przybłąkał się kozioł siwy. Odebrać można: Radogoszcz, Stefana 5. 10502-3-2

Potrzebna kasyerka zaraz do Kinematografu, u Alb. Hoffmana, Piotrkowska 128. 10486-3-3

Poszukuje 9000 tysięcy rubli na 1-szy № hipoteki. Oferty w administracji „Rozwoju” pod lit. „A. W.”. 10485-3-3

Pianina, fortepiany nowe, używane, gramofony. Najtaniej na raty. Mikołajewska № 25. 10500-5scps-2

Panienska z 4-o letnią praktyką w sklepie kolonialnym poszukuje miejsca. Oferty w administracji Rozwoju pod lit. „M. M.”. 10485-3-3

Pokój umeblowany do wynajęcia, osobne wejście. Andrzejka 7, Kolubińska. 10554-3-1

Pianino nowe, krzyżowe, tanio do sprzedania. Wólczańska № 216, m. 8. 10530-2-1

Pokój umeblowany, ciepły, zaraz do wynajęcia. Władzewska № 150-22. 10544-2-1

Potrzebny chłopiec do terminu. Zakład stolarski A. Sarnecki. Wólczańska № 179. 10546-3-1

Przybłąkał się pies maści złotej, z pasem białym na karku, do polowania. Odebrać można: Władzew, Grzybowa 3-1. 10540-1

Sklep dystrybucyjno-kolonialny, narożny, dobrze prosperujący, utrzymanie pewne, okazjnie sprzedam, ul. Zarzewska № 135. 10538-12-5

Sklep kolonialny, jest do sprzedania zaraz, lub od Nowego Roku, św. Anny 22. 9577 05 7

Szanujcie Wasze zdrowie! Używajcie znanej w całym świecie herbaty z gór Harcu D-ra Lanera (Harzgebirgsthee), środek skuteczny przy chorobach żołądkowych, reumatyzmu, kaszlu, astmie i in. Cena oryginalnego 1/2 pudełko 50 kop., 1/1 rb. 1. Główna sprzedaż: Ul. Zachodnia № 21, m. 9. 10503-12ss-3

Skrzypce stare do sprzedania. Wysoka 16-47. 10539-3-1

Sprzedam tanio byle zaraz: dwie szafy duże, dębowe, 2 łóżka dębowe bez materac i 6 krzesel; także mieszkanie od Nowego Roku do wynajęcia: pokój z kuchnią. Ul. Piotrkowska № 225, prawa oficyna, pierwsze piętro. 10535-2p-1

Sprzedam meblowe szafy i łóżka w cenie przystępnej. Słowiańska 8, m. 1. 10551-1

Szkola początkowa do sprzedania. Bliższa wiadomość: ulica Szkolna № 13 pp. Gontarscy. 10472-3-3

Uczeń 7-ej klasy przyjmie kondycję, ewentualne—korepetycję. Oferty lub adresy w administracji dla „Poszukującego”. 10549-4-1

W poniedziałek wieczorem zaginął chłopiec 5 i pół letni brunet, z ciemnymi oczami z gołą głową. Proszę odprowadzić Południowa 9-1. 10556-1

Weberki doświadczone na baszki mogą się zgłosić do C. Kreschla, ul. Wólczańska № 125. 10532-5cs-1

Wielki wybór ładnych choinek, duża ilość zdanych do większych lokali i dekoracji, Geyera-Rynek, przy kinematografie „Kometa”. 10405-6-6

Z powodu choroby jest sklep do sprzedania rogowy, ulica Benedykta 56. 10482-3-2

Z powodu zmiany mieszkania są do sprzedania zaraz: meble salonowe i różne inne, dywany, portyery, firanki, obrazy olejne i rośliny doniczkowe. Podleśna № 11. 10424-3-3

Zaraz potrzebny ślusarz zdolny do okuwania okien. Długa 151. 10535-3-1

20000 rubli poszukuje się na pierwszy numer hipoteki po Towarzystwie kredytowym. Pośrednictwo wykluczone. Łaskawe oferty pod „L. L. 592” w adm. „Rozwoju”. 10466-6-4

Zagubione dokumenty.

Antoni Bartosz zagubił kartę od paszportu wydaną z piekarni Walentego Kopczyńskiego. 10515-3-2

Antoni Jackowski zagubił paszport wydaną z gminy Wielka Wieś, gub. radomskiej. 10525-3-2

Antoni Jan Frydrych zagubił paszport wydaną z gminy Szadek, gub. kaliskiej, pow. sieradzkiego. 10506-3-2

Bronisław Delikowski zagubił kartę od paszportu wydaną z fabryki Scheiblera. 10531-1

Filip Merglas zagubił kartę wydaną z fabryki Ferdynand Schmidt i Syn. 10545-3-1

Jan Galus zagubił kartę od paszportu wydaną z piekarni Kopczyńskiego. 10491-3-3

Roman Kowalski zagubił kartę od paszportu wydaną z fabryki Allarta i Rousseau. 10538-1

Stefan Szymczak zagubił kartę od paszportu wydaną z fabryki Scheiblera. 10537-1

Stefanowi Stawskiemu skradziono paszport wydaną z gm. Bruss, pow. łódzkiego, oraz bilet wojskowy z tegoż powiatu. 10518-5-2

Władysława Sawa zagubiła kartę od paszportu wydaną z fabryki Tepera. 10481-5-3

Wawrzyniec Grzanecki zagubił paszport wydaną z gminy Bielawy, gub. warszawskiej. 10497-3-3

Władysław Warchał zagubił kartę od paszportu wydaną z fabryki Rosenblata. 10534-1

Zaginęła karta od paszportu na imię Franciszka Bujnowicza wydana z fab. Winaera. 10498-3-3

Zofia Grabowska zagubiła paszport wydaną z gminy Dąbie, pow. kolskiego, gub. kaliskiej. 10520-3-2

Zaginął paszport wydaną z gminy Radogoszcz, gub. piotrkowskiej, na imię Józefa Szmigiel. 10495-3-3

Dr. Fr. Łukasiewicz

Staro-Zarzewska № 36, róg Sosnowej. Choroby żołądka i kiszek, wewnętrzne i dziecięce. Przyjmuje do g. 11 rano i od 3-ej do 6-ej po poł. 22097

NA ŚWIĘTA!

Wielki wybór bonbonierek, przyborów choinkowych, czekolad i cukrów, marcepanów, mas do ciasta firmy

Riese i Piotrowski

oraz pierników z rabatem fabryk renomowanych, poleca

W. BĄKOWSKA,

Piotrkowska № 43. 4730-3-1

Dla Pań, dbających o swoją URODĘ

I młodzieńczą świeżość cery poleca się jedyny specjalny kosmetyk

CREM VENUS

St. Górskiego,

asawający znajdujące się pod naskórkiem skóry, przysze

Pięgi, przysze

Liczne podziękowania. Cena 60 kop. i rb. 1.20

Sprzedaj w składach aptecznych i aptekach. 2055

Mycie głowy u Pań elektrycznością.

Pierwszy specjalny salon fryzjerski dla Pań w Łodzi oraz zakład kosmetyczny, egzystujący od 1892 roku

FRYDRIK NEUMANN

Piotrkowska № 89,

Telefonu 16-20.

Jest obecnie urządzone według najnowszych wymagań higieny i sztuki. Na nadchodzące święta polecam Szanownym moim Kł. atkom odpowiednie podarki gwiazdkowe jako to: ozdobne etuis z przyborami manicure, perfumy, mydła, pudry, grzebienie i t. p. Mam również na składzie bogaty wybór rozmaitych wyrobów z włosów po cenach bardzo przystępnych: lokl turbane od Rb. 1.20, warkocze od Rb. 3.-, podkładki od 40 kop. i siatki do włosów na całą fryzurę od 10 kop. 4882

Pierwsza Chrześcijańska Lecznica chorób zębów i jamy ustnej.

Porada lub wyjęcie zęba 25 kop. Wyjęcie bez bólu lub piombą do 50 kop. Zęby sztuczne od rb. 1 i wyżej. Korony złote i zęby sztyfowe i wszelkie reperacje po cenach umiarkowanych.

Gutzmana Eliksir i proszek do zębów są niezbędne dla utrzymania w czystości jamy ustnej. — Łódź, Przejazd № 8. 2573

Z powodu nadwątlonego zdrowia sprzedam, lub zamienię na dom w mieście **MŁYN** motorowy o sile 25 koni, stale czynny dzień i noc, mienie chłopskie, przytem 2 pary kamieni „franczy“, żabrownik, razówka, perlak, maszyna do kaszy, „jagielnik“, dom mieszkalny, 4 pokoje, kuchnia i sklep spożywczy, zabudowania gospodarcze, duża stodoła, 2 szopy, obora, stajnia, piwnica marowana, para dobrych koni, 4 krowy dojne, dobre, drobia różnego masa, 20 morgów ziemi dobrej, w tem 6 morgów łąki, 2—łasa, 2—pastwiska. Ogród owocowy 300 drzewek i warzywny, 2 stadnie. — Cena 16 tysięcy rabli. Wiadomość: ulica Średnia № 26 w pralni chemicznej M. Sobocińskiego. — Telefona 10-44. 4868

SZKOŁA KOEDUKACYJNA Heleny Cholewickiej

Piotrkowska № 145,

prowadzona według najnowszych wymagań pedagogiki i higieny przysposabia chłopców i dziewczynki do szkół średnich łódzkich warszawskich wszelkiego typu. Prócz przedmiotów obowiązujących wykładane są: przyroda, rysunki, śpiew, slōjd, gimnastyka oraz języki obce. Wszystkie przedmioty w rękach specjalistów. — Egzaminy wstępne kandydatów na drugie półrocze 21 i 22 grudnia oraz 8 i 9 stycznia między godz. 11 a 1-szą. 4069

Nie bywało!

3-90

Sukieneczki dla dziewczynek

dawniej 5,50, 6,50.

Schmechel i Rosner

Łódź, Piotrkowska 100. 4041

ZAGINEŁA KOBIETA

umysłowo chora, licząca lat 45, bruneta, na lewym policzku (brodawka). Ktoby wiedział gdzie się znajduje, proszę zawiadomić. Ul. Wodna 22. **Jankowski. 4870**

Pracownia sukien damskich i dziecięcych Jadwigi Burzyńskiej
Główna № 18
m. 30, (parter).

Przyjmuje roboty i wykonuje takowe podług wymagań Szan. Klienteli

LEKCYE

języka polskiego i francuskiego dla dzieci oraz osób dorosłych. Kursy dla cudzoziemców. Metoda ułatwiona. Tam też mogą się zająć osoby, zapiedbane w edukacji. Ulica Długa 83, I piętro. 3430d

Przyjmuję nadrabianie **pończoci.**

MIKOŁAJEWSKA 59 m. 29
2-gie piętro. 4111-d

Mebłe mało używane:

kredens, stół, krzesła, otomana, szafy do ubrania, tremo, garnitur salonowy, biurko, szafka kawalerska, łóżka, umywalka, szafka nocna, maszyna do szycia, lampy, zegar, słupki, ekran, parawanik, obrazy, pensjonerkę, sprzedam tanio. Nawrot № 44, m. 8. 4788

Zaraz do wynajęcia

DWIE SUCHE, WIDNE REMIZY
DZIELNA Nr. 13. 4790

MEBLE

wyprzedaje najtaniej za gotówkę i na raty, Br. Karabanów, Mikołajewska 22. 4738

Sprzedaż Gramofonów

w dużym wyborze, jak rownież płyty z najlepszych fabryk, ceny niższe niż gdziekolwiek. Zyczącym na raty. Przyjmuje się wszelkie reparacje oraz przerabia się gramofony na pathofony. Uwaga: specjalista Plac Kościelny № 4. Piotrkowska 103, Jurczyński. 4036

PISARZ

S. WEINTRAUB ŁÓDŹ,
ul. Południowa № 6
pisze do różnych instytucyj rządowych apelacje, prośby i t. p. 4460

Dr. A. GROGGLIK

Zachodnia 68 przy ul. Zielonej
Choroby skóry
weneryczne i drog moczowych.
Przyjmuje 8^{1/2}—11^{1/2}, r. i 6—8 w.;
pamię 5—6 wiecz.
W niedziele i święta od godz. 9
do 12 rano. 2474-r

ZUPEŁNE WYLECZENIE!
ODCISKI wyleczy zupełnie każdy po użyciu amerykańskiej maści przeciw odciskom „CORRIDOR DE KEENE“ w cenie 60 k. Zwraca się pieniądze, gdyby wygojenie nie nastąpiło. Zadać we wszystkich aptekach, składach aptecznych i perfumeryach. Reprezentacja na całą Rosję: H. Neumann, Łódź, Piotrkowska № 89, Telefon № 16-20. 3641—10—1

Na Gwiazdkę!

Olbrzymi wybór najgustowniejszych

KRAWATOW

Koszul
Kołnierzy
Mankietów
Szalików
Chustek
jedwabnych
i półjedwabnych
Szelek

Parasoli
Bielizny
wełnianej
i półwełnianej
prof. JAEGERA
Bluzek
Serdaków
Fartuszków

RĘKAWICZKI
damskie
męskie
i dziecięce

Pończochy
Szarpatki
Szale gazowe i „Crepe de chine“, Żabotki, Krawatki,

POLECA MAGAZYN GALANTERYI

M. KOŁODZIEJSKI
№ 3. Ulica ANDRZEJA № 3.

Wyższa szkoła kroju i szycia

„JÓZEFINY“

Nagrodzona na wystawie pracy kobiet w Warszawie złotym medalem w Belgii—srebrnym i dyplomami uznania.

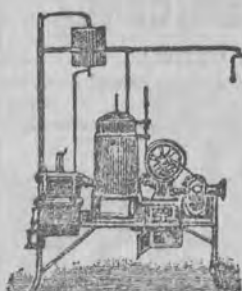
Łódź, Piotrkowska № 23.

Kursy wyższe i niższe. Metoda kroju podług systemu francuskiego i angielskiego. Gruntowna nauka pasowania, mierzenia i upinania. Dla początkujących przygotowawczy kurs szycia. Przy szkole duża pracownia sakiń, gdzie uczenice nabierają wprawy i gustu. Po złożeniu egzamina w Cechu uczenice otrzymują patenty cechowe lub świadectwa prywatne. Na miejscu duży wybór manekinów. Przyjmuje się obstalanki podług zdjętej miary. Zamiejscowym wysła się za zaliczeniem pocztowym. 3456c

Jest do sprzedania

Salonik francuski

kompletnie urządony. Wiadomość u stróża domu
Piotrkowska 125. 4848

Najtańsze i najpraktyczniejsze oświetlenie dworów, pałaców, kościołów i hoteli

Gazem Powietrzym

giaz powietrzny nie wybacha, nie zużywa tlenu powietrza w pokoju, nie wydaje kopcia ani swęda, czyli jest równie przyjemny higieniczny jak elektryczność, lecz bez porównania tańszy. Kompletne urządzenie oświetlenia i ogrzewania gazem powietrznym przy zastosowaniu najnowszych angielskich aparatów zaprowadza „PROMIEN“ instalacje Oświetleń i Biuro Techniczne, Warszawa, Trębacka № 2.

Prospekty i kosztorysy na żądanie bezpłatnie. Prosimy o odwiedzenie naszego biura dla obejrzenia aparatu w ruchu. 3293

PUDER VENUS

LABORATORYUM ST. GORSKIEGO
WARSZAWA, Leszno № 12.

Najdelikatniej przystaje do twarzy, przyrządzony podług najnowszych wymagań higieny, analogiczny do **PAN**, jako najlepszy puder krajowy w ozdobnym blaszanym opakowaniu

Żądać wszędzie.

2057 Cena próbowych pudełek 15, większe 30, 50 kop. i Rb. 12

CYRK

Devigne

W środę dnia 20 grudnia 1911 r. 4065

2 WIELKIE PRZEDSTAWIENIA 2 na korzyść Bałuckiego T-wa

„Miszmeres-Hacholim“

Występ znakomitego angielskiego tresownika kapitana Djeri Clarka ze swą trupą

SŁONI-OLBRZYMÓW

Debiut wszechświatowo znanych artystów

TRUPY BANOLLA

(frawający ludzie).

W układ obszernego programu wejdzie wielka Balet-pantomina „Leśny włóczęga“.

Ogłoszenie: W sobotę 23 i w niedzielę 24 Grudnia 1911 roku, jako w wigilię Bożego Narodzenia przedstawienia się nie odbędą. W pierwsze, drugie i trzecie święto odbędą się po 2 przedstawienia. Szczegóły w programach. Początek o g. 8 i pół w.

Dom handlowy Bracia Uzdańscy Warszawa Senatorska 22

niezależnie od przedmiotów gospodarstwa wojskowego, otwiera dział sprzedaży towarów dla osób prywatnych.

Kupuje na własny rachunek i przyjmuje na skład dla komisowej sprzedaży poważniejsze artykuły.

Zgłoszenia listownie lub osobiście w godzinach biurowych. 5939

SPECYALISTA
chorób skórnych, wenerycznych
i niemocy płciowej
Dr. LEWKOWICZ
POWRÓCIŁ.
Przy syphilisie zastosowanie
preparatu „606“.
ZACHODNIA № 33.
od 9—1 i 6—8, dla Pań od 5—6,
w Niedziele 9—3. 2897

Dr. med. LEYBERG
b. długoletni lekarz klinik wiedeński.
Ch. skóry, wene. yozae i moczopłciowe
Godziny przyjęć: 10—1 i 6—8.
Dla pań 5—6, poczekalnia oddzielna.
W niedziele tylko do obieda.
Krótka 5, telef. 26-50. 2113

Dr. ROSENBLATT
Choroby uszu, nosa
i gardła.
PIOTRKOWSKA Nr. 35.
Telefon 19-84.
Przyjmuje od 10—11 i od 5—7;
w niedzielę od 10—11. 2857

D-r. Eugenia
Kerer-Gerszuni
CHOROBY KOBIECE.
Przyjmuje od 3—6 p. p. W nie-
dziele od 9—12 rano 2567
Piotrkowska 121. Tel. 18-07.

Dr. Feliks Skusiewicz
Andrzeja 13.
Choroby skórne, weneryczne
i moczopłciowe
Przyjmuje: od 9—11 r. i od 4—8
po poł. W niedziele i święta od
g. 10—1 Telef. 26-26. 507-d

Dr. GUSTAWA
ZAND-TENENBAUMOWA
powróciła 3544
CHOROBY KOBIECE, SKORNE
WENERYCZNE (u kobiet i dzieci)
Ul. Wschodnia № 49.
Przyjm. od g. 10—11 i od 7—8.

**Specjalista chorób wło-
sów, skórnych (piegi i pryski-
ki na twarzy) i wenerycz-
nych (syphilis)**

Dr. S. SZMITKO
SREDNIA № 2.
LECZENIE elektrycznością, masażem
i kosmetyczną.
Przyjmuje od 8 do 9 po poł.
i od 5 do 9 wiecz. 4698

Dr. med.
Wincenty Łukaszewicz
b. kliniczny dr. w Petersburgu
zamieszkał w Łodzi, Zawadzka 10,
Choroby wewnętrzne, kobiece,
dzieci. Przyjmuje od 10—12 i od
4—6 wieczorem. 4260m

ZĘBY sztuczne od 75 k.
Plomby od 50 k.
na kauczuku, złocie—
bez wycięcia korzeni. Plombowanie
złotem, srebrem, porcelaną. Wym-
owanie zębów bez bólu.
Przeróbka i reparacje na pocze-
tania. Lek.-dent. **S. LIPOWSKI**,
Piotrkowska 92. 381r

INHALATORYUM
pod kierunkiem
Dra Grabowskiego
Przy chorobach organów oddechowych
nosa i przemiany materii (specjalnie
przy skrofulozie u dzieci). Otwarte co-
dzienne przez niedziel i święta od go-
dziny 4-ej do 7-ej.
Spacerowa № 29. 2773r

Dr. Mittelstaedt
Mikołajowska 67.
Przym.: od 8—9 1/2, rano i 5—6 1/2,
po poł. w niedzielę i święta tylko
rano od 8—10 r.

D-ka Felicya Goldberg
Mieszka obecnie 2924
ul. Piotrkowka 107. 2553

Dr. med. J. Zawarowasser
Piotrkowska 13.
Choroby wewnętrzne i nerwowe.
Specjalnie: choroby żołądka, ki-
szek i przemiany materii (cukro-
wa, podagra, otyłość itd.).
Niezbędny dla ewentualnej analizy
chemicznej i bakteriologicznej wyzie-
ła i krwi w laboratorium włas-
nym. Od 11—1 rano i od 5—7 1/2,
po południu 459r

Powrócił
Dr. Jelnicki
ul. Andrzeja 7. Tel. 170.
Choroby skórne, wene-
ryczne i moczopłciowe.
Godziny przyjęć: panowie od g.
9—11 r. 15—8 po poł., panie
4—5 po poł.; w niedziele i święta
8—12 r. 1463r

Powrócił z zagranicy
Dr. S. KANTOR
specjalista chorób skór-
nych, włosów, wenerych
lub dróg moczowych
Gabinet Roentgenowski i światło-
łocznicy, Krótka 4 tel. 13 41.
LECZENIE SYPHILISU
EHRlich-HATA 606.
Przyjmuje od 8—2 i od 5—9 w.
Dla pań osobna poczekalnia. 425r

Dr. L. PRYBULSKI
CHOROBY SKORNE, WŁOSOW, (ko-
smetyka), WENERYCZNE I MOCZO-
PŁCIOWE I NIEMOCY PŁCIOWE.
LECZENIE SYPHILISU
EHRlich-HATA 606.
Ul. Południowa № 2.
Przyjmuje od godz. 9—1 r. i od 4—8 w.
nanie od 5—6 po poł. 1420—r

Dr. Rejz
Średnia 5, powrócił.
Sp.: Choroby skórne, wenerycz-
ne, włosów, kosmetyka lekarska.
Leczenie Syphilisa Salvarsanem
EHRlich-HATA 606* (interven).
Leczenie elektrycznością (elek-
trolizem) i masażem wibracyjnym.
Dla pań osobna poczekalnia.
Godz. przyjęć: od 9—1 rano i od 4—9 w.
W niedzielę i święta od 9—2 p.p. 858r

Dr. L. KLACZKIN
Konstantynowska 11.
Syphilis, skórne, wener.,
choroby dróg moczowych.
LECZENIE SYPHILISU
EHRlich-HATA 606.
Przym. od 8—1 rano i od 5—8 w.
Dla dam od 4—5. W niedziele i
święta tylko do 1 rano. 746r

Miód lipcowy
wyjątkowo tanio 36 kop. funt.
B. Patzerowa, Mikołajewska 51,
Telefon 24—10. 4850

Potrzebny jest
przewlekacz
(reiger)
do fabryki wyrobów bawełnianych
Kątnanr. 15. 4802

Plac
zdatny na skład
33 lok. X 50 lok. w śródmie-
ściu jest do wypuszczenia. Wia-
domość u gospodarza przy uli-
cy Mikołajewskiej № 91.
4928

BÓL GŁOWY, MIGRENE
NATYCHMIASTY UŻYWA
MIGRENO NERVOSIN
BEZWARUNKOWO PEWNY I NIEZ-
KODLIWY ROŚLINNY ŚRODEK.
SAWITZKI
WIEC ZADAWA! APTEKACHISIE, APT.
PROSZKÓW WYRABIANYCH TYLKO
W PŁOCKU: z PODPSEM WYMAJĄCY
A. GAŚCIEKIEGO na receptę. PROSZKÓW

WYPRZEDAŻ GWIAZDKOWA
którą rozpoczynam w **Sobotę, 17 grudnia** następcza sposobność nabycia po cenach tak niezwyk-
le niskich towary, zapelniające moje ogromne składy, że taniosc ta wzbudzi powszechną uwage,
Materiały dla dziewcząt **Resztki na bluzki** **Majteczki dla dziewcząt**
z czystej wełny od 45 kop. z czystej wełny od 1 rb. 35 k. od 90 kop. do 1.45.
Materiały na kosyummy **Koszule dla dziewcząt** **Pończochy dla dziewcząt**
dawniej 1.50—80 teraz 80—45 tylko w trwałych gatun. od 1.10 do 1.75. od 25 do 70 kop. para.
4824 Moussellna do Laino rabat 10 proc. — Fartuszki i Firanki w olbrzymim wyborze.
Každy 10-ty kupujący otrzymuje talke gratis.
E. STEGMANN, ulica Piotrkowska № 144 róg Ewangelickiej.

Do większego biura handlowo-
przemysłowego
potrzebny uczeń
z elementarnym wykształceniem.
Oferty pod „A. H.“ składać w admi-
nistr. niniejszego pisma. 4842

Zaginęły weksle
1) wystawiony przez Adama Ka-
basiewicza na sumę 50 rb., pla-
tny w styczniu 1912 r., 2) weksel
na 300 rb., wystawiony przez
Edwarda i Emilię małż. Pypke
(in blanco), 2 weksle po 100 rb.
(in blanco, wystawione przez mał-
żonków Karola i Wilhelminę Mi-
nich i żyrant August Wolner.
Weksle wyżej wymienione wysta-
wione były na zlecenie Fryderyka
Matza Zastrzega się przed
nabyciem gdyż są nieważne. 4800

Szkoła rysunkowa
JERZEGO LEMANA
Południowa 2.
Model żywy. Akt. Osobny od-
dział dla dzieci, osobny dla rze-
mieślników z uwzględnieniem
specjalności. 4782

Sypialnia Machoniowa
najnowsze fasonu, do sprzeda-
nia u stolarza. Cena przystępna.
Wiadomość: ulica Rzgowska 51,
skład win. 4672

Pracownia sukien
i kostyumów damskich.
A. OSIECKIEJ, Nowo-Cegiel-
niana Nr. 14—1-e piętro—wy-
konywa zamówienia dokładnie, po
cenach przystępnych. 4564

NA GWIAZDKĘ
polecam po cenach fabrycz-
nych:
Wyżmaczki do bielizny. Maszyny
do szycia. Maszynki nafto-
we „Primus“. Naczynia alumi-
niowe. Wyroby niklowe i platero-
wane. Gramofony i płyty. Ło-
żka żelazne i niklowane. Mate-
race tapicerskie i siatkowe Oto-
many. Szezlongi. Leżanki. Umy-
walnie z przyborami. Różne me-
ble drewniane. Lustra. Dywany.
Chodniki. Kołdry. Linoleum, oraz
różne domowe sprzęty.

Zyczącym na raty
M. ROSEN
Nawrot nr. 14. 4612

MIÓD
gwarantowanej dobroci po 28 kop.
za funt, oraz wina w najlepszych
gatunkach, bakalie, orzechy, pier-
niki, poleca na święta skład win
Stadnickiego, Andrzeja 10. 4754

Dla wszystkich na Gwiazdkę
Niebywała okazja!!
Po zlikwidowanej fabryce od-
dajemy piękne wełniane towary
na damskie suknie i bluzki po
bajecznie niskiej cenie.
Piotrkowska Nr. 128,
mieszka. № 15. 4814 3225

Wyprzedaż pluszu.
Z powodu skasowania składu zupełna wyprzedaż kotder pluszo-
wych, serwet, jak również pluszowych materiałów, meblowych
i portyerów po cenach fabrycznych. 4602
Jan Fijał i S-wie, ul. Rozwadowska № 1, I piętro.

Modny Fartuch
jest i będzie zawsze
najpraktyczniejszym
Podarunkiem Gwiazdkowym.
Wielki wybór ostatnich nowości!!!
poleca
Specjalny Zakład **FARTUCHÓW**
F. Schillera,
№ 66 Długa № 66
(w domu własnym)
Sprzedaż hurtowa i detaliczna.
4858

MLECZARNIA 4840
dóbr „Paprotnia i Walewice“.
Przejazd № 52, telefonu 27-80.
jako w tygodniu przedświątecznym przyjmuje obstalunki na dostawę
Mleka, śmietanki i kremu
w dowolnej ilości, a także **MASŁO** w różnych gatunkach.

Jedyny łagodny i pewny
środek przeczyszczający
Sprzedaż w aptekach
i składach aptecznych.
Drastin Lubelski
Smaczne w użyciu i
skuteczne w działaniu.
Pudełko 50 k. dla dzieci i
dorosłych. 3793d

ROLETY.
I. Dawidowski i S. Gurewicz
Cegielniana Nr. 37 vis á vis teatru „Urania“.
Polecają w wielkim wyborze po cenach przystępnych:
dywany, chodniki, pokrycia meblowe, kapy,
portyery, firanki, kołdry, dery, ceraty i
wszelkiego rodzaju linoleum orsz kołdry i dery. 3026

Ważne dla dam!
Kto życzy sobie gruntownie nauczyć się kroju i szycia,
niech się zapisze na obecny kurs codziennie od 10—1-ej
w południe i od 3—6 po poł. Kończące szkołę otrzymują
na żądanie cechowe świadectwo. Przy szkole mojej znaj-
duje się wielki wybór manekinów, form papierowych, modeli,
bluzek wszelkiej wielkości, spódnic i ubrań dzieciennych po
cenach umiarkowanych.
Szkoła moja zaszczycona złotymi modelami i dyploma-
mami uznania.
S. Karyńska
Piotrkowska № 27.

Wydawnictwo Tow. Akc. S. ORGELBRANDA SÓW

NAPOLEON I.

(LEGIONY I KSIĘSTWO WARSZAWSKIE).

ALBUM ZAWIERAJĄCE OKOŁO TYSIĄCA ILUSTRACYJ — PODŁUG OBRAZÓW, PORTRETÓW, RZEZB, RYCIN (PAMIĄTEK) i t. d.

PRZYGOTOWAŁ DO DRUKU I OBJAŚNIŁ
ERNEST ŁUNIŃSKI.

Cena Rb. 9. W ozdobnej oryginalnej oprawie według rysunku St. SAWICZEWSKIEGO Rb. 11.

Skład główny w księgarni **E. WENDE i S-ka** (T. Hiż i A. Turkuł)

DO NABYCIA WE WSZYSTKICH KSIĘGARNIACH.

3843

Zimowe zapasy węgla są zbyteczne!

Olegając wiele życzeniom, dostarczać będziemy przez całą zimę w abonamencie

brykiety i podpałki

raz w tygodniu—wprost do kuchni—począwszy od 100 brykiet—po zwykłej stałej cenie.

Skład węgla i drzewa p. f. **„DRZEWO”**

Przejazd 21 i 80a. — Tel. 17-09 i 28-60. 2797

NAJLEPSZY a przeto NAJTANSZY

opat dla użytku domowego

był jest

i pozostanie
węgiel kamienny

PRIMA WĘGIEL KAMIENNY KRAJOWY dla fabryk i użytku domowego
A. O. TESCHICH i S^{KA} Widzewska 62.

5957

Zakład Optyczno-Elektrotechniczny Kazimierza Roszaka

(dawniej ST. LEWIŃSKI)

w ŁODZI, Dzielna № 1. Tel. 23-44. Firma istnieje od 1886 roku.

Najpiękniejsze upominki GWIAZDKOWE

w wielkim wyborze stanowią: Lornetki najnowszych fasonów od 4 rb. 50 kop. do 150 rb. sztuka, binokle i okulary złote, double, oksydowane, lorgnons, barometry, cyrkle Gerlach, maszyny elektryczne, brzytwy i maszyny do golenia, latarnie magiczne, kinematografy, termometry, scyzoryki i kompasy etc.

DUŻY WYBÓR: Narzędzi chirurgicznych, środków opatrunkowych, naczyń szklanych lekarskich i chemicznych, pasów rapturkowych, bind damskich, inhalatorów, irygatorów, pończoch oraz wiele innych wyrobów gumowych.

Wyłączna sprzedaż na Łódź, Zgierz i Pabianice mikroskopów, przyrządów do badań krwi, aparatów polaryzacyjnych, mikrotomów i aparatów projekcyjnych znanej fabryki C. Reicherta z Wiednia.

Reparacja wszelkich manometrów kotłowych i parowozowych. Instalacja dzwonków elektrycznych, telefonów, piorunochronów, oraz ich konserwacja. Ważne dla aptek i składów aptecznych. Wagi i ciężarki apteczne stemplowane. Ceny konkurencyjne.

3929

FARTUCHY

JAKO NAJPRAKTYCZNIJSZE podarunki gwiazdkowe

POLECA

Ad. Horak Piotrkowska 149.

Największa i najstarsza fartuszarnia na miejscu.

Każdy 5-ty kupujący

OTRZYMUJE FARTUSZEK ŁALKOWY BEZPŁ.

W NIEDZIELE ZAMKNIĘTE. 4770

Warszawska Konkurencja

Wielki podarek świąteczny

w Magazynie obuwia u **J. Gottlieba**, Łódź, Zielona 5.

Filia: Piotrkowska 285.

Z wdzięczności—Klijenteli.

Każdy Klijent zostaje sfotografowany i dostaje 2 fotografie ślicznie wykonane **DARMO!**

Przy nadchodzącym sezonie zaopatrzyłem magazyn mój w wielki wybór różnego obuwia po następujących cenach:

Lakierowane buty	8.00	Damskie buciki lakier.	5.00
Szagrynowe	7.00	„ „ gemz.	4.50
Chrom z gemzą	7.50	„ „ chrom.	4.00
Kamasze męsk. lakier.	5.25	„ „ hamb.	3.50
„ „ gemz.	5.00	Pantofle lakier. sznur.	3.50
„ „ chrom.	4.75	„ kalosówki	3.00
Hamburskie	4.25	„ gemzowe	3.30

oraz wielki wybór kolorowego obuwia i dzieciennego po tanich cenach. 4838

W sobotę magazyn otwarty.

Największy specjalny dom
garderoby męskiej:

R. Eichbaum i G. Schulz

Piotrkowska № 97.

Na sezon jesienny i zimowy poleca wielki wybór gotowej garderoby męskiej, uczniowskiej i dziecięcej. . . . .

Ceny nadzwyczaj niskie!

3683

ZARZĄD

Pabianickiej 7-mio kl.

Szkoły Handlowej

4750

niniejszem zawiadamia, iż egzaminy wstępne odbywać się będą w dniu 11 i 12 stycznia 1912.

Podania na imię dyrektora przyjmuje kancelarya Szkoły.

Skład win

1835

M. D. OKOJEWA

Dzielna № 11

Zdrowie jest bogactwem i szczęściem!!!

Kto cierpi na żołądek, głowę i ogólne niedomaganie ten powinien pić **Wino żołądkowe № 7**, za-
twierdzone przez rząd za Nr. 3478. **Wino żołądkowe**, za-
stawane w Ekaterynburskim pułkowym lazarecie przy cho-
robach żołądka, wykazało znakomite rezultaty, co stwierdza
świadectwo, wydane przez starszego lekarza w 1910 r., jak
również w 1911 r. przez starszego lekarza szpitala Czer-
wonego Krzyża, gdzie wino było z powodzeniem stosowane.
Wina żołądkowe № 7 w żadnych innych składach niema
jak tylko w składzie win **M. D. OKOJEWA**, Dzielna № 11.
OLIWA do lampek 20 kop. funt. **KNOTKI** bezpłatnie.

MASZYNY DO SZYCIA
KOMPANJI SINGER

MASZYNY
RĘCZNE

OD 25 R.

MASZYNY
NOŻNE

OD 40 R.

WYPŁATA RATAMI OD 1 RUB. TYG.

Maszyny do szycia Singera

UZNANE SĄ JAKO NAJLEPSZE;

są wzorowe w konstrukcyi i wykończeniu, niedościgalne w szybkości szycia, wytrwałości jako i piękności sztychu.

Maszyny do szycia Singera są nieocenione w gospodarstwie domowym i niezbędne dla pracujących, a zatem najodpowiedniejsze jako

PODARUNEK GWIAZDKOWY

Dobra robota wymaga dobrej maszyny. Nasze magazyny są do poznania przez szyldy „S”.

Prosimy zauważyć, żeby zakupy dokonane były tylko w magazynach z wspomnianymi szyldami.

KOMPANIA SINGER, Łódź, Piotrkowska 86 i 273, Konstantynowska 35, Zgierska 9, w Pabianicach ulica Zamkowa dom Szmidta.

PIERNIKI

w wielkim wyborze i znanej dobroci na nadchodzące święta

poleca E. Wedel i Syn

Piotrkowska № 13. 4816

Fartuchy!

Najkorzystniejsze PODARKI na GWIAZDKĘ poleca druga fartusznia w Łodzi—Fartuchy najakuratniejszego wykonania. 10-ty kupujący otrzymuje Fartuch bezpłatnie. Ad. KUBIK, Piotrkowska № 273. 4836

Zakład fryzjerski
SALON DAMSKI I MĘSKI

Przyjmie się wszelkie roboty w zakresie fryzjerstwa i parkietarstwa wchodzące oraz Manicure. Polecamy duży wybór loków, postacie i warkoczy po bardzo niskich cenach.

Bracia Starońscy
ul. Piotrkowska nr. 47

1088-15-7
Telefon 33-03

UWAGA! UWAGA! UWAGA!

№ 91.

Ralozze

petersburskie najnowszych fasonów. **Obuwie** filcowe i skórkowe wyrobu Petersbursk. T-wa Mech. **Dywany i chodniki** linoleumowe. **Obrusy** i laufry ceratowe, **Artykuły** podróżne. **Zabawki**, oraz wszelkie **wyroby gumowe** poleca w wielkim wyborze

J. Baumgarten, Piotrkowska 91.

Ceny niebywale niskie!!! Towar wyborowy!!! Wszelkie roboty linoleumowe wykonywa akuratnie i najtaniej!!!

4700

RECIEW RZEZĄCZCE
Najnowszy środek
Salo - Pichilin

wydziałek aptekarska
Kontakowa w Petersburgu,
która szybko i radykalnie, przez
długo jest uważana za środek
główny.

Działa również skutecznie w przypadkach ostrych, jako też chronicznych i w zacięgu krótkiego czasu usuwanaj uporczywe wydzielin.

Ważne ostrzeżenie dotyczące tego pułku. Petersburgi
wielkość 100 kopełkowców po
1 rb. 1 kop. 80.

W aptece
Kontakowa w Warszawie
ul. Nowy Świat, tel. 40-63.
W Łodzi, Przewyżnia
ul. Karłowicza, poczta 10.

1387 a

4834 **Najlepszy**

NA GWIAZDKE

jest towar na suknie dla dzieci i służących, najtaniej go nabyć można u **E. LINDEMANA**, Wólczańska № 131, II-gie piętro, wejście od Wólczańskiej № 129. **Tylko własne wyroby!**

WINA CHASTA

Najlepsze świąteczne wina

Wina Chasta
Wina Chasta
Wina Chasta
Wina Chasta
Wina Chasta
Wina Chasta

wyborowe stołowe wina
gwarancyjnie naturalne
przewyższające gatunkiem wszelkie wina rosyjskie
czerwone od 40 kop. do 1 rb. 25 kop. za butelkę
białe od 40 kop. do 1 rb. za butelkę
słodkie od 80 kop. do 2 rb. za butelkę.

Skład w Łodzi, tylko Piotrkowska № 99.

4057